

OBRAČUNAVANJE PDV-a U GRADITELJSTVU

Šušnjara, Josipa

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:215273>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-07**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET SPLIT**

ZAVRŠNI RAD

OBRAČUNAVANJE PDV-a U GRADITELJSTVU

Mentor:

prof.mr.sc. Renko Letnić

Studentica:

Josipa Šušnjara

Split, rujan 2019.

SADRŽAJ:

1. UVOD	2
2. POVIJESNI RAZVOJ POREZA NA DODANU VRIJEDNOST	4
2.1. Porez na dodanu vrijednost kroz povijest	4
2.2. Pojam i odlike poreznog sustava	4
2.3. Porezni sustav i porez na dodanu vrijednost u Hrvatskoj	6
2.4. Porez na promet	8
2.5. Vrste poreza na promet	9
3. ZAKONSKA REGULATIVA PDV-a	11
3.1. Porezna osnovica i porezni obveznik	11
3.2. Obavljene usluge i isporuke dobara	15
3.3. Mjesto isporuke i osnovice PDV-a	18
3.4. Oslobodjenja i stope PDV-a	19
4. OPOREZIVANJE DJELATNOSTI GRADITELJSTVA	24
4.1. Osnovne odrednice i regulacija oporezivanja djelatnosti graditeljstva	24
4.2. Definiranje pojedinih faza usluga građenja na koje se odnosi prijenos porezne obveze	29
4.2.1. Usluge ugradnje i održavanja opreme i uređaja	31
4.2.2. Elektroinstalacijski i komunikacijski radovi	33
4.2.3. Vodoinstalaterski radovi	34
4.2.4. Plinoinstalaterski radovi	34
4.2.5. Ostali građevinski radovi	35
4.3. Neki primjeri usluga na koje se primjenjuje prijenos porezne obveze	36
5. ZAKLJUČAK	42
SAŽETAK – Porez na dodanu vrijednost u djelatnosti graditeljstva	44
SUMMARY – Value added tax in construction industry	44
LITERATURA	44
Popis tablica	45

1. UVOD

Danas su porezni sustavi okosnica ekonomskog fiskalne politike i čitavog ekonomskog sustava. Porezi su cijena javnih dobara, a sve naše transakcije s robom prati neki vid poreza (PDV, porez na promet nekretnina, trošarine). Svaka naša aktivnost u biti biva popraćena nekim oblikom poreza.

Porezni sustavi zemalja se razlikuju od jedne do druge zemlje iako se s integracijom i razvojem međunarodnih odnosa nastoje uskladiti mnogi aspekti oporezivanja. Često se u cilju rješavanja određenih problema adaptiraju porezni modeli drugih zemalja što povećava sličnosti poreznih sustava među zemljama. Ipak, porezni sustav determinira mnogo faktora stoga će se oni uvijek razlikovati u određenim aspektima. Bez obzira na uređenje cilj poreza ostaje isti.

Cilj svakog poreza jest pravednost, efikasnost ali i što veća izdašnost. U principu, bez obzira na vrstu ciljevi poreza i oporezivanja jesu efikasnost, pravednost, izdašnost, jednostavnost i stabilnost.

U ovom radu izdvojit ću i analizirati porez na dodanu vrijednost. Porez na dodanu vrijednost, odnosno PDV je porez na promet. Porezom na dodanu vrijednost oporezuje se promet proizvoda i obavljanje usluga uz naknadu.

Nekoliko je vrsta poreza na promet u našem poreznom sustavu od prometa nekretnina te poreza na posebne kategorije dobara, poput duhana, alkohola i sl., pa sve do poreza na dodanu vrijednost. PDV- porezni akt kojim država preko fiskalne politike priskrbljuje prihode proračunu za financiranje svojih potreba. On je mehanizam poreznog sustava kojim koji generira prihode državnog proračuna, a za financiranje državnih izdataka. Hrvatsko gospodarstvo odlikuje visoka stopa PDV-a u odnosu na ostale članice EU. Stopa PDV-a se kroz povijest domaćeg gospodarskog sustava mijenjala više puta te je trenutno na 25%. Uz tu stopu posebne kategorije dobara se oporezuju i stopom od 0%, 5% i 13%, a neka dobra su oslobođena oporezivanja. PDV, za razliku od drugih poreznih nameta, ne vodi računa o ekonomskoj snazi poreznih obveznika stoga se događa da se isti prevaljuje na kupce.

Kako je ranije istaknuto PDV je prihod državnog proračuna, a njegov obračun, ubiranje i obveze te prava poreznih obveznika te odnosi između obveznika i nadležnih tijela reguliran je Općim

poreznim zakonom te Zakonom o porezu na dodanu vrijednost. PDV s naglaskom na oporezivanje u djelatnosti graditeljstva u fokusu su problematike rada.

Cilj rada je ukazati na specifičnosti oporezivanja djelatnosti graditeljstva koja se očituje u prijenosu porezne obveze. Doprinos rada se očituje u sažetom i praktičnom prikazu oporezivanja djelatnosti graditeljstva. Pri izradi rada korištene su različite metode s ciljem pojašnjenja osnovnih pojmova i relacija poput induktivne i deduktivne metode te komparativna metoda koja omogućuje usporedbu efekata i definiranje utjecaja pojedinih aspekata oporezivanja djelatnosti graditeljstva.

Rad sadrži pet poglavlja s uvodom i zaključkom. Nakon prezentacije problematike rada u uvodu, drugo poglavlje donosi pojašnjenje uređenja sustava poreza na dodanu vrijednost te definiciju osnovnih pojmova poreza na dodanu vrijednost, kao dominantnog poreza u poreznom sustavu, ali i graditeljskoj djelatnosti. Treće poglavlje donosi pregled dionika i odnosa koje regulira Zakon o porezu na dodanu vrijednost. U četvrtom se poglavlju analizira aspekt oporezivanja graditeljske djelatnosti s osvrtom na praktične primjere obračuna. Rad završava zaključkom koji daje osvrt na prezentirane teorijske spoznaje struke i prezentirane praktične primjere.

2. POVIJESNI RAZVOJ POREZA NA DODANU VRIJEDNOST

2.1. Porez na dodanu vrijednost kroz povijest

Povijest i razvoj poreza kao prihoda proračuna vlasti seže daleko u povijest. Preteča današnjih poreza javlja se u doba plemenskih zajednica, kada su se zbog zajedničkih potreba, davala prava na udio u plijenu plemena. U periodu starog vijeka u Egiptu ili Babilonu ubirali su se naturi te su činili važan dio u kreiranju državnih prihoda, koji su služili za potrebe dvora, građenje ili za vođenje ratova. U staroj Grčkoj vid poreza je bio prisutan u posebnim situacijama poput praznika, vjerskih obreda i sl. Imućni građani su izdvajali u riznicu jer je to bio čin časti što se može smatrati pretečom poreza. Pokoreni narodi i robovi su također plaćali oblik poreza prisilom. Stara Grčka je u 4. i 5. stoljeću imala dosta razvijen porezni sustav¹.

Porezni sustav i porezna davanja jačaju i razvijaju se s razvojem novca i novčarskog sustava te prijelazom s trampe na robno- novčanu razmjenu u Rimu. S time započinje razvoj različitih nameta i pojava carina, pristojbi i osobnih te poreza na imovinu. Valja istaći da su u tim počecima ovi oblici nameta bili nametnuti narodima pokorenih država, a građane Rima se rijetko oporezivalo.²

Razvoj Rimskog Carstva vodi razvoju i povećanju složenosti preteče poreznog sustava kakav i danas poznajemo. S razvojem Carstva se javlja i porez na promet, a s povećanjem potreba carstva prikupljeni prihodi postaju nedostadni pa se ukida povlastica rimskim građanima te se i oni oporezuju tj. Postaju porezni obveznici. Ubrzo nakon toga uvodi se i porez na imovinu i osobni porez.

Iz prezentiranog je vidljivo da razvoj poreznog sustava i poreza seže daleko u povijest te da je se isti razvijao paralelno s razvojem ekonomije, gospodarskih sustava i njihovih potreba.

2.2. Pojam i odlike poreznog sustava

Porezni sustav jest skup svih oblika javnih prihoda koji su nametnuti od države. To vrijedi i za sva davanja poput: doprinosa, samodoprinosa, taksi, naknada, carina i javnog duga kao izvanrednog prihoda države. U modernom poreznom sustavu, kakve poznajemo danas,

¹ Jelčić, B., Javne financije, RRiFPlus, Zagreb, 2001., str.34.

² Ibid., str. 34.

dominantnu fiskalnu ulogu imaju porez na dohodak, porez na dobit i PDV. Njihova dominacija godi snažnijem gospodarskom razvoju i jačanju države te prihoda proračuna.³ Novi trendovi, globalizacija i gospodarski razvoj vode rastu zahtijeva i povećanju poreznih oblika s jedne strane, dok s druge internacionalizacija i slobodno tržište te formiranje zajednica (EU) donosi potrebu za harmonizacijom poreznih sustava i zakona te s time donosi i neke probleme ali i zadaje nove ciljeve modernim poreznim sustavima.

Današnje moderne porezne sustave odlikuje⁴:

prilagodljivost – porezne politike i njihova struktura treba biti u mogućnosti da se prilagodi promjenama u okruženju, administrativna učinkovitost - troškovi porezne administracije i nadzora na plate trebaju biti u primjerenom odnosu s ostvarenim prihodima od poreza. U te troškove ne spadaju troškovi žalbenog postupka te usluge odvjetnika i poreznih savjetnika iako bi to trebalo biti zbog toga jer oni opterećuju dužnike poreza koji upadaju u probleme plaćanja istih zbog malih primanja i nemogućnosti plaćanja,

Jednostavnost, određenost i prigodnost, što je bitno za porezne obveznike zbog plaćanja i obračuna te dospjeća obveza, neutralnost - država mora zadržati neutralnost u određenim uvjetima jer ipak se koristi fiskalnom politikom kao instrumentalnom usmjeravanja gospodarstva, pravednost - porezni propisi i politike moraju biti pravedni jer je to osnovno načelo poreza i poreznog sustava. Ona se očituje u horizontalnoj i vertikalnoj jednakosti. Načelo horizontalne jednakosti zahtijeva da se iz istog iznosa dohotka plaća isti iznos poreza. Načelo vertikalne jednakosti zahtijeva da se iz veće ekonomske snage plaća relativno veći iznos poreza.

Nešto novija značajka modernog poreznog sustava jest i usklađenost tj. Težnja ka harmonizaciji poreznih sustava s EU, kako bi se osigurala veća sloboda i jednostavnost kretanja ljudi, roba i kapitala. Ipak, do sada su u potpunosti usklađeni samo carinski propisi. Članice EU su se usuglasile po pitanju harmonizacije poreza na dodanu vrijednost, iako se još uvijek koriste različite porezne stope. Napredak ka harmonizaciji je ostvaren u domeni zakona jer su zakonski propisi jednako važeći. Harmonizacija PDV-a se definira u VI. Smjernici ili VI. Direktivi

³ Nikolić, N., Počela javnog financiranja, Split, 1999., str.113.

⁴ Spajić, F.: "Porezni sustav u Hrvatskoj", Pula, 2000. Godina, Simpozij računovođa i financijskih djelatnika, HZRIFD, Zagreb, 2000.

Vijeća Europske, koja je više puta mijenjana i dopunjavana. Stoga je usvojena nova Direktiva Vijeća 2006/112/EZ o zajedničkom ustavu oporezivanja PDV-om koja se primjenjuje od 2007⁵

2.3. Porezni sustav i porez na dodanu vrijednost u Hrvatskoj

Na porezni sustav utječu: ustavno uređenje, veličina teritorija, broj stanovnika, demografska struktura, veličina javnog sektora, struktura gospodarstva, povijesni razlozi i geopolitički položaj pojedine zemlje te nezaposlenost i zaduženje države. Porezni sustav je dio gospodarskog sustava zemlje te ne postoji identičan porezni sustav bez obzira na težnje na harmonizacijom poreznih sustava jer na njegovo oblikovanje ali i funkcioniranje utječe mnogo faktora specifičnih za određenu zemlju koje se ne može niti smije zanemariti kod oblikovanja poreznog sustava te pokušaja primjene praksi sustava drugih zemalja. Te faktore čine odlike: kulture, ekonomski sustav i politika, vrijednosti i ostale odlike.⁶

Početak reforme fiskalnog sustava započinje 1992. godine koje karakterizira napuštanje državnog vlasništva te preinake naslijeđenog poreznog sustava. Reforma poreznog sustava realizirana je kroz dvije faze. U prvoj su definirani načini oporezivanja fizičkih osoba i pravnih subjekata te je reorganizirana porezna administracija, a u drugoj su definirani posredni porezi te uvođenje PDV-a.

Kroz iskustva razvijenih zemalja zaključeno je da hrvatski porezni sustav treba⁷:

- osigurati dovoljno sredstava za financiranje javnih potreba,
- usmjeravati na oporezivanje potrošnje građana,
- ravnomjerno i pravedno raspodijeliti porezne terete,
- biti jednostavna, jeftin, pregledan i jasan,
- sa što manjim izmjenama reagirati na promjene u fiskalnom i privrednom okruženju,
- slijediti zapadne porezne sustave te voditi računa o integracijskim zahtjevima
- poticati inozemne investitore da ulažu u Hrvatsku, ali da to ne utječe na ekonomiju niti na diskriminaciju štednje i ulaganja.

Prethodno navedeni zahtjevi ističu zadaću koje mora imati svaki moderan porezni sustav. Četiri osnovne zadaće svakog poreznog sustava, a to su:

- stjecanje prihoda kojim se financira potrošnja javnog sektora,

⁵ Mijatović, N. (2004) : Usklađivanje europskog PDV-a, God. 36., br. 3., Zagreb, str. 959.- 980.

⁶ Ibidem

⁷ Ott, K.: "Hrvatska porezna reforma u kontekstu svjetskih poreznih reformi", Financijska praksa br. 2/96. Str. 132.

- preraspodjela ekonomske snage u cilju smanjenja siromaštva,
- instrument reguliranja gospodarstva koji potiče stvaranje infrastrukture za razvoj djelatnosti,
- stvaranje modernog europskog poreznog sustava koji će omogućiti kretanje ljudi, robe, usluga i kapitala kroz Europsku uniju

Najviše propusta je napravljeno po pitanju specifičnih odlika i prilika koje nisu dovoljno uzete u obzir poput: posljedica rata, pretvorbe tj. privatizacije s ciljem bogaćenja pojedinaca te niskog standarda građana i dohodak kao i nezaposlenost u gospodarstvu. Zbog svega toga naša ekonomija je od tada imala i bila osjetljivija na šokove što je vodilo smanjenju rasta.

Povijesni razvoj PDV-a u nas su obilježile mnoge promjene kroz izmjene i dopune Zakona kojima su se mijenjale stopa na 20%, te vraćale na 22%. 2010. Se stopa PDV-a povećava na 23%. Već u 2012. Dolazi do nove promjene, kroz dopune Zakona, kada se stopa PDV-a povećava na 25%. Tada se Hrvatska popela na sam vrh zemalja s visokim stopama PDV-a na svjetskoj razini.

Porez na dodanu vrijednost se regulira Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, koji je prvi puta donesen 1995. g. te je objavljen u Narodnim novinama ali na snagu stupa od 1. siječnja 1998. Odgoda primjene Zakona bila je zbog straha od inflacije što ipak nije bio slučaj. Tijekom prve dvije godine (1998.-1999.) državni proračun je uprihodio 20.228.200 kuna, što je narednih godina smanjeno blago zbog uvođenja nulte stope PDV-a na kruh, mlijeko, knjige, lijekove te na ortopedsku pomagala za invalidne osobe. Prije podjele poreznih stopa ista je bila jedinstvena za sva dobra i iznosila je 22%. Sredinom 2000. Nultu stopu primjenjuju i na znanstvene časopise, a potom i na usluge javnog prikazivanja filmova, a od 2001. Na usluge organiziranog boravka.

2013. se objavljuje novi Zakon o porezu na dodanu vrijednost koji je izrađen prema odredbama Šeste smjernice Europske unije. S time je provedena poprilična harmonizacija hrvatskog Zakona o porezu na dodanu vrijednost s odredbama Šeste smjernice. Razlike se javljaju samo u domeni poreznih stopa i posebnih postupaka oporezivanja. Hrvatski zakon o porezu na dodanu vrijednost odlikuje to da se temelji na⁸: potrošnom obliku PDV-a, kreditnoj metodi

⁸ Ibidem

ubiranja, načelu odredišta, načelu jednostopnog sustava oporezivanja, širokom opsegu oporezivih transakcija i načelu ograničene primjene posebnih postupaka oporezivanja.

Sve te učestale promjene vodile su težim i skupljim prilagodbama obveznika, povećanoj poreznoj evaziji te negativnim efektima na promet i gospodarstvo. Poduzeća van sustava PDV-a bivaju konkurentnija, kao i ona su od istog oslobođenja što utječe na položaj subjekata na tržištu. Povećanjem stope PDV-a opterećuju se dodatno potrošači. Iako se nedostatak ovog poreza nastoji smanjiti kroz porez na dohodak građane se ne rasterećuje zbog niskog dohotka i činjenice da čitavi dohodak troše unutar trgovine gdje se oporezuje promet PDV-om. Sve to ostavlja dodatni prostor za unapređenje poreznog sustava kako bi se osiguralo ravnomjernije porezno opterećenje ali i izdašnost poreza.

2.4. Porez na promet

Ne postoji jedinstveno objašnjenje poreza, ali se on određuje kao povijesni znamen, koji datira čak iz doba Atene i Rima. Tijekom vremena su se porezi mijenjali pod utjecajem različitih političkih, socijalnih i gospodarskih promjena i trendova što je mijenjalo tumačenje pojma poreza. Usprkos tome za poreze se može istaći da su oni prisilno davanje bez izravne protučinidbe od strane fizičkih ili pravnih osoba, a koji se koriste za financiranje proračuna i stavki izdataka istoga.⁹

Porez na promet ima dva glavna obilježja tj. Grupe obilježja i to ekonomska i socijalna.

S aspekta ekonomskih obilježja bitno je tko snosi porezno opterećenje. Isto snosi proizvođač/trgovac ili potrošač. Kako je već istaknuto, u većini slučajeva zbog nesavršenosti tržišta isti snosi potrošač posebno na tržištu prehrambenih dobara. Ekonomska obilježja poreza na promet kao poreza na finalnu potrošnju moguće je raščlaniti na njegove: alokativne učinke, stabilizacijske učinke te učinke poreza na promet na gospodarski rast.¹⁰ Kako bi se oni bolje razumjeli u nastavku će biti prikazani efekti poreza na promet, preciznije, primjerice PDV-a, u trgovini na malo.

⁹ Nikolić, N., Počela javnog financiranja, Split, 1999., str.77.

¹⁰ Ott, K.: "Hrvatska porezna reforma u kontekstu svjetskih poreznih reformi", Financijska praksa br. 2/96. Str. 136.

U trgovini se malo na porez se obično prevladuje na kupce stoga ima direktan utjecaj na ravnotežu i promet. U praksi kod nas je PDV definiran vrijednosno kao postotak tj. udio koji se plaća na maloprodajnu cijenu. Ako se uvođenje PDV-a u trgovini na malo promatra s aspekta ponude tada treba istaći da uvođenje PDV-a na dobra povećava njihove troškove.

Korištenje instrumenata fiskalnog sustava u svrhu održavanja visoke stope zaposlenosti, zadovoljavajućeg stupnja stabilnosti cijena s odgovarajućim stopama gospodarskog rasta, naziva se stabilizacijskom funkcijom fiskalnog sustava, a na državi je da kroz zakone i regulative te uređenje poreznog sustava ostvari što veći učinak u ostvarenju tih ciljeva praćenjem efekata mehanizama i politika koje se preko istih provode te da u skladu s promjenama unutar vlastitog sustava provede po potrebi prilagodbe.¹¹

U kombinaciji s fiskalnom i ekonomskom politikom se definira i gospodarski rast. Kakav je efekt poreza na gospodarski rast ovisi ne samo o opterećenju, stopama poreza i uređenosti sustava obračuna i naplate već i o načinu trošenja prikupljenog novca te efektima ubranog poreza na promet i stanja gospodarstva kojemu treba prilagoditi porezne mehanizme ovisno o ciklusima gospodarskog trenda i promjenama kako bi se iskoristili porezni mehanizmi za upravljanje istim.

2.5. Vrste poreza na promet

U stručnoj literaturi je mnogo kriterija prema kojima se vrši sistematizacija poreznih oblika kojima se oporezuju proizvodi i usluge u prometu. Neki od njih su¹²:

- prema broju proizvoda koji se oporezuju primjenom određenog oblika poreza na promet. Prema ovom kriteriju obuhvat proizvoda u prometu koji se oporezuju je važan jer po tom kriteriju porez na promet dijeli se na: opći porez na promet te posebne (pojedinačne) poreze na promet,
- prema broju faza prometnog ciklusa u kojima se vrši oporezivanje (jedna faza, dvije ili više faza, sve faze),
- Prema načinu utvrđivanja poreznog opterećenja (prema vrijednosti proizvoda i obavljenih usluga ili prema nekoj mjernoj jedinici kao komad, kilogram, litra i sl..)

¹¹ Jelčić, B., Javne financije, RRiFPlus, Zagreb, 2001., str. 376.

¹² Jelčić, B., Javne financije, RRiFPlus, Zagreb, 2001., str. 378.

Opći porez na promet značajan je oblik oporezivanja prometa proizvoda i usluga. Oporezivanje prometa općim porezom na promet može se obavljati primjenom različitih oblika općeg poreza na promet. Najčešći kriterij za tu podjelu je broj oporezovanih faza kroz koje se obavlja oporezivanje. S obzirom na taj kriterij opći porez na promet se dijeli na svfazni (bruto i neto) porez na promet, višefazni (bruto i neto) porez na promet te jednofazni porez na promet.

Porez na dodanu vrijednost je porez koji se obračunava i plaća u svim fazama proizvodnog i prometnog ciklusa, ali se oporezuje u svakoj fazi samo iznos dodane vrijednosti koja se ostvarila u toj fazi. Stoga se oporezivanje dodane vrijednosti obavlja u svim fazama proizvodnog i prometnog ciklusa ali se ipak radi o neto – svfaznom porezu na promet jer se samo dodana vrijednost oporezuje. Upravo zbog svih prednosti koje on ima spam bruto svfaznog poreza uvođenje i primjena istog se smatra najvažnijom promjenom u području oporezivanja posljednjih 30 godina.

Znači, PDV je porez potrošnog tipa čija se primjena zasniva na sljedećim polaznim pravilima:¹³

- 1) svaka isporuka dobara i usluga mora biti oporezovana PDV-om, ako nije oslobođena posebnom odredbom,
- 2) niti jedna isporuka dobara i usluga ne smije biti obuhvaćena PDV-om dva ili više puta,
- 3) PDV u isporukama dobara i usluga u poduzetničke svrhe mora biti putem “pretporeza” odbijen, kako bi se ostvarilo načelo njegove neutralnosti u poduzetničkim aktivnostima, te
- 4) svaki poduzetnik zahtjeva od svojih dobavljača da na računima iskažu zaračunati PDV kako bi ga oni mogli odbiti kao “svoj pretporez”.

Dakle svaka se faza oporezuje što se poduzetnicima neutralizira kroz povrat poreza, tj. pretporez. Porezna obveza jedne strane poduzetničke razmjene je pretporez druge. Time se ostvaruje suzbijanje „sive ekonomije“ jer za povrat poreza tj. odbijanje pretporeza poduzetnik od poslovnog partnera mora zahtijevati račun. Nakon neutralizacije porez se plaća u konačnici na finalnu vrijednost pri krajnjoj prodaji.

¹³ Ibidem, str. 380.

3. ZAKONSKA REGULATIVA PDV-a

3.1. Porezna osnovica i porezni obveznik

Sljedeći dio teksta pretežito se odnosi na članak 33. te 34. Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

Porezni obveznik prema Zakonskoj definiciji jest svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja te djelatnosti. Nadalje, gospodarska djelatnost je svaka djelatnost proizvođača, trgovca ili osoba koje obavljaju usluge, uključujući rudarske i poljoprivredne djelatnosti te djelatnosti slobodnih zanimanja. Gospodarskom djelatnošću smatra se i iskorištavanje materijalne ili nematerijalne imovine u svrhu trajnog ostvarivanja prihoda.

Prema Zakonu obveznik je i svaka osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva, ako prodavatelj ta sredstva kupcu otpremi odnosno preveze na područje druge države članice EU, ili ih kupac sam preveze odnosno da ih druga osoba za njihov račun otpremi ili preveze na područje druge države članice EU, te svaka osoba koja na području RH nema sjedište, poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište a u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga za koje postoji pravo na odbitak PDV-a, a osim kada obavlja isporuke dobara ili usluga za koje PDV plaća primatelj dobara ili usluga.¹⁴

Ako osobe obavljaju određene djelatnosti, te djelatnosti iskorištavanja materijalne i nematerijalne imovine u okviru kojih ostvaruju isporuke u iznosu od 300.000,00 kuna, obvezni su podnijeti zahtjev za upis u registar obveznika PDV-a.

¹⁴ Barišić, A., Porez na dodanu vrijednost nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, 2016., dostupno na: <https://www.mingo.hr/public/documents/92-vodic-pdv-lowreswebfinal.pdf>, str.12.-16.

Porezni obveznici tj. fizičke i pravne osobe se upisuju u registar obveznika PDV-a, ako je vrijednost njihovih isporuka dobara ili usluga u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 300.000,00 kuna.¹⁵

Prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost PDV mora plaćati:¹⁶

1. svaki porezni obveznik koji obavlja oporezive isporuke dobara i usluga, osim kada je PDV u skladu s odredbama ovoga članka obvezna plaćati druga osoba,
2. svaka osoba koja se smatra uvoznikom, odnosno carinskim dužnikom ili primateljem dobara prema carinskim propisima,
3. svaka osoba koja obavi oporezivo stjecanje dobara unutar Europske unije i primatelj dobara iz članka 10. stavka 4. Zakona,
4. stjecatelj novih prijevoznih sredstava u slučaju iz članka 4. stavka 1. točke 2.b) Zakona,
5. izdavatelj računa iz članka 79. stavaka 10. i 11. Zakona te svaka osoba koja iskaže PDV na računu,
6. svaki porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, a registrirana je za potrebe PDV-a, kojoj se obavljaju usluge iz članka 17. stavka 1. Zakona ako te usluge obavlja porezni obveznik koji nema sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u tuzemstvu,
7. svaka osoba registrirana za potrebe PDV-a u tuzemstvu kojoj je obavljena isporuka plina, električne energije, hlađenja ili grijanja putem sustava iz članka 15. Zakona, ako isporuke obavlja porezni obveznik koji nema sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u tuzemstvu.

Ako oporezive isporuke dobara ili usluga u tuzemstvu obavlja porezni obveznik koji nema sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u tuzemstvu, PDV plaća porezni obveznik odnosno pravna osoba koja nije porezni obveznik, ali je registrirana za potrebe PDV-a, kojemu je obavljena isporuka dobara ili usluga.

Porezni obveznik registriran za potrebe PDV-a u Republici Hrvatskoj obavezan je platiti PDV kada mu se obave sljedeće isporuke:¹⁷

¹⁵ <https://www.teb.hr/novosti/2018/koji-prihodi-ulaze-u-cenzus-za-ulazak-u-sustav-pdv-a/>, [29.05.2019.]

¹⁶ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN/ 73/2013., 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, čl.75., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost>, 29.05.2019.]

¹⁷ Ibidem

- a) građevinske usluge kojima se smatraju usluge u vezi s izgradnjom, održavanjem, rekonstrukcijom ili uklanjanjem građevina, uključujući usluge popravka i čišćenja. Isto se odnosi i na ustupanje osoblja ako ustupano osoblje obavlja građevinske usluge,
- b) isporuke rabljenog materijala i onoga koji se u istom stanju ne može ponovno upotrijebiti, otpada, industrijskog i neindustrijskog otpada, reciklažnog otpada, djelomično obrađenog otpada, te dobara i usluga koje pravilnikom propisuje ministar financija,
- c) isporuka nekretnina, prema članku 40. stavku 1. točkama j) i k) ovoga Zakona, ako se isporučitelj odlučio za oporezivanje u skladu s člankom 40. stavkom 4. ovoga Zakona,
- d) isporuka nekretnina koje je prodao ovršenik u postupku ovrhe,
- e) prijenos emisijskih jedinica stakleničkih plinova sukladno propisima kojima se uređuje sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

Porezni obveznik koji u tuzemstvu ima stalnu poslovnu jedinicu smatra se poreznim obveznikom koji nema sjedište u tuzemstvu ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) porezni obveznik obavlja oporezivu isporuku dobara i usluga u tuzemstvu,
- b) poslovna jedinica koju ima porezni obveznik u tuzemstvu ne sudjeluje u toj isporuci dobra i obavljenih usluga.

(5) Ministar financija pravilnikom propisuje provedbu ovoga članka u vezi obveze plaćanja PDV-a.

Poreznim obveznicima ne smatraju se tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela i jedinice lokalne i područne odnosno regionalne samouprave, komore te druga tijela s javnim oblastima i u slučaju kada ubiru pristojbe, naknade i druga plaćanja u vezi s obavljanjem djelatnosti ili transakcija u okviru svog djelokruga ili ovlasti.

U poreznu osnovicu uračunavaju se iznosi poreza, carina, pristojbi i sličnih davanja, osim PDV-a, te sporedni troškovi kao što su provizije, troškovi pakiranja, prijevoza i osiguranja koje isporučitelj dobara ili usluga zaračunava kupcu ili primatelju.¹⁸

U poreznu osnovicu ne ulaze sniženja cijena, odnosno popusti zbog prijevremenog plaćanja i popusti što se kupcu odobre u trenutku isporuke, kao ni iznosi koje porezni obveznik zaračuna ili primi od kupca kao povrat za izdatke koje je platio u njegovo ime i za njegov račun i koje u

¹⁸ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN/73/2013., čl. 33

evidencije unosi kao prolazne stavke. Porezni obveznik mora imati dokaze o iznosu izdataka u vezi s prolaznim stavkama i ne može odbiti PDV ako je na njih obračunan.

Porezna osnovica kod isporuka dobara iz članka 7. stavaka 3. i 8. ovoga Zakona je nabavna cijena tih ili sličnih dobara, a ako je ta cijena nepoznata, visina troškova utvrđenih u trenutku isporuke.

Kod premještanja dobara u drugu državu članicu u smislu članka 7. stavaka 5. i 7. ovoga Zakona porezna osnovica je nabavna cijena tih ili sličnih dobara, a ako je ta cijena nepoznata, visina troškova utvrđenih u trenutku premještanja dobara.

Ako se porezna osnovica promijeni naknadno zbog opoziva, različitih vrsta popusta ili nemogućnosti naplate, tada porezni obveznik koji je isporučio dobra ili obavio uslugu može ispraviti iznos PDV-a ako porezni obveznik kome su isporučena dobra ili obavljene usluge ispravi odbitak pretporeza i o tome pisano izvijesti isporučitelja. U poreznu osnovicu ne ulazi trošak povratne ambalaže o kojoj se vodi posebna evidencija.

U slučaju isporuka dobara i obavljanja usluga osobama koje su u obiteljskim i drugim bliskim osobnim vezama s poreznim obveznikom te u slučaju postojanja financijskih i pravnih veza, uključujući odnose poslodavca i zaposlenika kao i članova njihovih obitelji, veza na temelju članstva, upravljanja ili vlasništva, poreznom osnovicom smatra se tržišna vrijednost u smislu stavka 10. ovoga članka ako je:¹⁹

a) naknada niža od tržišne vrijednosti, a primatelj isporuke nema pravo na odbitak pretporeza u cijelosti u smislu ovoga Zakona,

b) naknada niža od tržišne vrijednosti, a isporučitelj nema pravo na odbitak pretporeza u cijelosti u smislu ovoga Zakona i radi se o isporukama koje su oslobođene PDV-a u skladu s odredbama članka 39. stavka 1. i članka 40. stavaka 1. i 2. ovoga Zakona.

c) naknada viša od tržišne vrijednosti, a isporučitelj nema pravo na odbitak pretporeza u cijelosti u smislu ovoga Zakona.

¹⁹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN/73/2013., čl.33

Tržišnom vrijednosti smatra se ukupni iznos kojeg bi kupac ili naručitelj u trenutku isporuke dobra ili obavljene usluge prema načelu nenarušavanja tržišnog natjecanja morao platiti isporučitelju dobara ili pružatelju usluge u tuzemstvu. Ako se ne može utvrditi usporediva isporuka dobara ili usluga, tada se tržišnom vrijednosti smatra:

a) kada je riječ o dobrima, iznos koji nije niži od nabavne cijene tih ili sličnih dobara ili ako je ta cijena nepoznata, ukupna visina utvrđenih troškova u trenutku isporuke,

b) kada je riječ o uslugama, iznos koji nije niži od ukupnih utvrđenih troškova obavljanja usluga koje snosi porezni obveznik.

Ministar financija pravilnikom propisuje provedbu ovoga članka o poreznoj osnovici. Porezna osnovica kod stjecanja dobara unutar Europske unije je naknada koja se utvrđuje temeljem članka 33. ovoga Zakona za isporuke istih dobara u tuzemstvu. U slučaju stjecanja dobara iz članka 9. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona, porezna osnovica je nabavna cijena tih ili sličnih dobara ili, ako je ta cijena nepoznata, visina troškova utvrđenih u trenutku isporuke.

Ako nakon stjecanja dobara unutar Europske unije stjecatelj dobara ostvari povrat trošarine plaćene u državi članici u kojoj je započela otprema ili prijevoz tih dobara, porezna osnovica kod stjecanja dobara odgovarajuće će se umanjiti.

3.2. Obavljene usluge i isporuke dobara

Zakon o porezu na dodanu vrijednost propisuje odredbe u vezi nastanka obveze obračuna poreza na dodanu vrijednost i prava na odbitak pretporeza kod isporuka dobara i usluga u tuzemstvu, stjecanja dobara unutar Europske unije, primanja usluga od poreznih obveznika iz drugih država članica Europske unije te pri uvozu dobara.

Oporezivi događaj i obveza obračuna PDV-a za isporuke dobara i obavljanje usluga u tuzemstvu definirane su u člancima od 30 do 40 članka Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Navedeni aspekti definirani su i Pravilnikom o porezu na dodanu vrijednost.²⁰

²⁰ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, čl. 30, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_73_1451.html, [24.05.2019.]

Oporezivi događaj je događaj na temelju kojeg su ispunjeni pravni uvjeti nužni za nastanak obveze obračuna PDV-a, a obveza obračuna PDV-a nastaje onda kada Porezna uprava temeljem odredbi Zakona ima pravo potraživati PDV od osobe koja ga je obvezna platiti, čak i kada je vrijeme plaćanja PDV-a odgođeno.

Članak 30 Zakona o porezu na dodanu vrijednost definira da oporezivi događaj nastaje kada su dobra isporučena ili usluge obavljene pri čemu obveza obračuna PDV-a nastaje kada je nastao oporezivi događaj. Definirana obveza za PDV se iskazuje se prijavi PDV-a za obračunsko razdoblje kada je ista i obavljena. U slučaju kada je oporezivi događaj nastao, a za koji račun nije izdan, obveza obračuna PDV-a nastaje kada je nastao oporezivi događaj tj. kada su dobra isporučena ili usluge obavljene.²¹

Valja istaći i to da ukoliko je izdan račun koji sadrži PDV, a nije obavljena isporuka dobara ili usluga, ne nastaje obveza obračuna PDV-a ako se izdani račun stornira. Ipak, ako račun nije storniran, a nije obavljena isporuka dobara ili usluga, porezni obveznik koji je izdao takav račun mora obračunati PDV iskazati u prijavi PDV-a za obračunsko razdoblje u kojem je račun izdan prema odredbama članka 79.

Kako je uz nastanak obveze obračuna PDV-a vezan i odbitak pretporeza, porezni obveznik može uz ispunjenje uvjeta propisanih Zakonom odbiti pretporez onda kada nastaje obveza obračuna PDV-a. Porezni obveznik također ima pravo od PDV-a, koji je obvezan platiti, odbiti iznos PDV-a (pretporez) koji je obvezan platiti ili ga je platio u tuzemstvu za isporuke dobara ili usluge koje su mu drugi porezni obveznici obavili za potrebe njegovih oporezivih transakcija.

Prema članku 79, porezni obveznik ostvaruje pravo na odbitak pretporeza u obračunskom razdoblju u kojem je primljeno dobro ili izvršena usluga i primljen račun sa svim podacima koje Zakon definira.

U slučaju kontinuiranih isporuka dobara ili usluga za koje se kontinuirano izdaju računi ili se kontinuirano obavljaju plaćanja, (primjer tome jest isporuka prirodnog plina, vode, telekomunikacijskih usluga, električne energije i sl.), smatra se da je isporuka dobara ili usluga obavljena i da je nastao oporezivi događaj po isteku razdoblja na koja se takvi računi odnose.²²

²¹ Ibidem

²² Ibidem

Dakle, ukoliko, primjerice poduzetnik za struju isporučenu od 1. do 31. svibnja, za koju je račun izdan s datumom 5. srpnja, tada obveza obračuna PDV-a nastaje za svibanj, a porezni obveznik koji je takvu isporuku primio pravo na odbitak ostvaruje za svibanj, jer je primio račun za do roka za podnošenje prijave PDV-a za svibanj. U protivnom, ukoliko poduzetnik nije primio račun za struju u svibnju, obveza nastaje za svibanj, ali pravo odbitka tek kada primi račun.

Prema odredbama članka 31 Zakona oporezivi događaj kod stjecanja dobara unutar Europske unije, te se smatra da je stjecanje dobara unutar Europske unije obavljeno, kada se isporuka sličnih dobara smatra obavljenom u tuzemstvu. Obveza obračuna PDV-a kod stjecanja dobara unutar Europske unije nastaje u trenutku izdavanja računa ili istekom roka iz članka 78. stavka 4. Zakona ako račun do tada nije izdan.²³

Račun za isporuke dobara unutar Europske unije se mora izdati najkasnije petnaestog dana u mjesecu nakon mjeseca u kojem je nastao oporezivi događaj, odnosno u kojem je obavljena isporuka unutar Europske unije.

Prema navedenom obveza obračuna PDV-a na stjecanje nastaje izdavanjem računa ili najkasnije 15. dana u mjesecu nakon mjeseca u kojem je nastao oporezivi događaj. Kada porezni obveznik izvrši plaćanje prije stjecanja dobara unutar Europske Unije, ne nastaje obveza obračuna PDV-a.

Porezni obveznik koji treba platiti PDV na stjecanje dobara unutar Europske unije ima pravo na odbitak pretporeza u obračunskom razdoblju u kojem je nastala obveza obračuna PDV-a tj. u trenutku izdavanja računa ili istekom roka iz članka 78. stavka 4. Zakona ukoliko do tada račun nije izdan.

Kad porezni obveznik sa sjedištem u drugoj državi članici obavi usluge tuzemnom poreznom obvezniku, obveza obračuna PDV-a tuzemnom poreznom obvezniku nastaje kada je nastao oporezivi događaj odnosno kada je usluga obavljena, a utvrđena obveza PDV-a iskazuje se u prijavi PDV-a za obračunsko razdoblje u kojem je obavljena usluga.

²³ Ibidem, čl. 31.

Člankom 133. stavkom 3. Pravilnika propisano je da porezni obveznik koji prema članku 75. Zakona treba platiti PDV na primljene isporuke ima pravo na odbitak pretporeza u obračunskom razdoblju u kojem je nastala obveza obračuna PDV-a za te isporuke. Dakle, pravo se ostvaruje u obračunskom razdoblju u kojem mu je nastala i obveza obračuna PDV-a, ako su ispunjeni uvjeti za odbitak pretporeza.²⁴

Kada je u pitanju uvoz dobara i usluga aspekti o porezu na dodanu vrijednost definirani su člankom 32 Zakona prema kojem oporezivi događaj i obveza obračuna PDV-a nastaje u trenutku uvoza dobara.

Porezni obveznik može PDV obračunan pri uvozu odbiti kao pretporez, ako za uvezena dobra ima jedinstvenu carinsku deklaraciju u kojoj je naveden kao primatelj ili uvoznik dobara te u kojoj je iskazan iznos PDV-a koji treba platiti ili je omogućeno njegovo izračunavanje.

Porezni obveznik može odbiti pretporez pri uvozu neovisno o tome da li je iznos PDV-a koji treba platiti pri uvozu stvarno uplatio na račun državnog proračuna. Ipak, valja naglasiti da to ne znači da uvoznik nije obvezan iznos PDV-a koji mu je utvrdila Carinska uprava uplatiti u državni proračun. Uvoznik je obvezan sukladno članku 76 Zakona platiti PDV pri uvozu u roku za plaćanje uvoznih davanja u skladu s carinskim propisima.²⁵

3.3. Mjesto isporuke i osnove PDV-a

PDV se plaća u sklad s mjestom isporuke. Mjestom isporuke se smatra mjesto gdje se dobra nalaze u trenutku isporuke dok se mjestom isporuke dobara koja otprema ili prevozi isporučitelj, kupac ili treća osoba, smatra mjesto gdje se dobra nalaze na početku otpreme ili prijevoz do kupca. Ako je mjesto isporuke dobara koju obavi uvoznik kao i mjestom bilo koje naknade isporuke tih dobara, smatra država članica uvoza.²⁶

Prema Zakonu u porezu na dodanu vrijednost, porezna osnovica je naknada koju čini sve ono što je isporučitelj primio ili treba primiti za te isporuke uključujući iznose subvencija koji su izravno povezani s cijenom isporučenih dobara i usluga. U poreznu osnovicu se uključuju iznosi

²⁴ Ibidem, čl. 133.

²⁵ Ibidem, čl. 76.

²⁶ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN/ 73/2013., 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, čl.13., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost>, [11.05.2019.]

poreza, carina, pristojbi i sličnih davanja, osim PDV-a, te sporedni troškovi kao što su provizije, troškovi pakiranja, prijevoza i osiguranja koje se isporučuje dobara ili usluga zaračunava kupcu ili primatelju.

Ako se oporezive isporuke dobara i usluga obavljaju ispod njihove tržišne vrijednosti kao naknada u određenim slučajevima, mjerodavna je minimalna porezna osnovica.

Slučajevi kod kojih može doći do primjene minimalne porezne osnovice, obično se navode:²⁷

- a) Isporuke dobara i usluga od strane trgovačkih društava njihovim članovima ili drugim bliskim osobama,
- b) Isporuke dobara i usluga, od strane poduzetnika fizičkih osoba trećim osobama kad se te isporuke obavljaju iz privatnih razloga,
- c) Isporuke dobara i usluga od strane poslodavaca posloprimcima.

3.4. Oslobodjenja i stope PDV-a

PDV se obračunava i plaća po stopi 25%.

PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi 5% na isporuke sljedećih dobara i usluga:²⁸

- a) sve vrste kruha,
- b) sve vrste mlijeka (kravlje, ovčje, kozje), koje se stavlja u promet pod istim nazivom u tekućem stanju, svježe, pasterizirano, homogenizirano, kondenzirano (osim kiselog mlijeka, jogurta, kefira, čokoladnog mlijeka i drugih mliječnih proizvoda), nadomjestke za majčino mlijeko,
- c) knjige stručnog, znanstvenog, umjetničkog, kulturnog i obrazovnog sadržaja, udžbenike za pedagoški odgoj i obrazovanje, za osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje, u svim fizičkim oblicima,

²⁷ Jelčić, B., Javne financije, RRiFPlus, Zagreb 2001., str 421.

²⁸ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN/ 73/2013., 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, čl.38., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost>, [11.05.2019.]

d) lijekove koji se izdaju na liječnički recept i koji imaju odobrenje nadležnog tijela za lijekove i medicinske proizvode,

e) medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida propisane Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,

f) kino ulaznice,

g) novine novinskog nakladnika koji ima statut medija, otisnute na papiru koje izlaze dnevno, osim onih koje u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju,

h) znanstvene časopise.

PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi 13% na isporuke sljedećih dobara i usluga:

a) usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma,

b) novine i časopise novinskog nakladnika koji ima statut medija te novine i časopise nakladnika za koje ne postoji obveza donošenja statuta medija prema posebnom propisu, osim onih iz točke g otisnute na papiru koji izlaze periodično te osim onih koji u cijelosti ili većim dijelom sadrže oglase ili služe oglašavanju,

c) jestiva ulja i masti, biljnog i životinjskog podrijetla,

d) dječje sjedalice za automobile te dječju hranu i hranu na bazi žitarica za dojenčad i malu djecu,

e) isporuku vode, osim vode koja se stavlja na tržište u bocama ili u drugoj ambalaži, u smislu javne vodoopskrbe i javne odvodnje prema posebnom propisu,

f) ulaznice za koncerte,

g) isporuku električne energije do drugog isporučitelja ili krajnjeg korisnika, uključujući naknade vezane uz tu isporuku,

h) javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada, biorazgradivog komunalnog otpada i odvojenog sakupljanja otpada prema posebnom propisu,

i) urne i ljesove,

- j) sadnice i sjemenje,
- k) gnojiva i pesticide te druge agrokemijske proizvode,
- l) hranu za životinje, osim hrane za kućne ljubimce.

Porezna oslobođenja pri uvozu

PDV-a je oslobođen:²⁹

- 1) konačni uvoz dobara čija bi isporuka koju obavi porezni obveznik u svim slučajevima bila oslobođena plaćanja PDV-a na području Republike Hrvatske,
- 2) uvoz dobara nekomercijalne naravi u osobnoj prtljazi putnika,
- 3) uvoz osobne imovine koju pri preseljenju u Republiku Hrvatsku uvoze fizičke osobe koje su prethodno izvan Europske unije boravile neprekidno najmanje 12 mjeseci. Oslobođenje se ne odnosi na alkohol i alkoholna pića i prerađevine, komercijalna prijevozna sredstva i dobra koja se koriste za obavljanje djelatnosti ili zanimanja,
- 4) uvoz dobara koja pripadaju osobama koje su prethodno izvan Europske unije boravile neprekidno najmanje 12 mjeseci, a preseljavaju u Republiku Hrvatsku radi sklapanja braka. Oslobođenje se ne odnosi na alkohol i alkoholna pića i duhanske prerađevine,
- 5) uvoz osobne imovine koje su hrvatski i strani državljani s uobičajenim boravištem u Republici Hrvatskoj naslijedili izvan Europske unije. Oslobođenje se ne odnosi na alkohol i alkoholna pića, duhanske prerađevine, komercijalna prijevozna sredstva, predmete koji se koriste za obavljanje djelatnosti ili zanimanja, zalihe sirovina i gotove proizvode ili poluproizvode te stoku i zalihe poljoprivrednih proizvoda čije količine premašuju uobičajene obiteljske potrebe,
- 6) uvoz opreme koju za vlastite potrebe i potrebe školovanja unose učenici i studenti koji u Republiku Hrvatsku dolaze zbog školovanja,
- 7) uvoz dobara nekomercijalne naravi sadržanih u malim pošiljkama.

²⁹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN/ 73/2013., 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, čl.44., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost>, [11.05.2019.]

Oslobođenje se ne odnosi na alkohol i alkoholna pića, duhanske prerađevine, čaj, parfeme i toaletne vode,

8) uvoz dobara poslovne imovine koju radi nastavka obustavljene gospodarske djelatnosti i prijenosa djelatnosti uvozi porezni obveznik u Republiku Hrvatsku. Oslobođenje se ne odnosi na prijevozna sredstva, isporuke za ljudsku potrošnju ili prehranu životinja, gorivo, zalihe sirovina, gotove proizvode ili poluproizvode te stoku u vlasništvu trgovaca,

9) uvoz plodova poljodjelstva, ratarstva, stočarstva, šumarstva, ribolova i ribogojstva te pčelarstva dobivenih na posjedima poljoprivrednih proizvođača u pograničnom području Republike Hrvatske koje graniči s područjem koje nije područje Europske unije, zatim sjemena, gnojiva i proizvoda za tretiranje tla i uroda s tih posjeda te uvoz priploda i drugih proizvoda koji se dobiju od stoke koja se drži na tim posjedima,

10) uvoz odličja i priznanja dobivenih u okviru međunarodnih događaja te darova primljenih u okviru međunarodnih odnosa, osim alkohola i alkoholnih pića te duhanske prerađevine, kao i dobara koja koriste čelnici država ili njihovi predstavnici pri službenim posjetima,

11) uvoz uzoraka dobara zanemarive vrijednosti koji služe za naručivanje istovrsnih dobara i koji su neupotrebljivi za bilo koje druge svrhe,

12) uvoz tiskanog promidžbenog materijala kao što su katalozi, cjenici, upute za uporabu i prospekti koje šalju osobe sa sjedištem izvan Europske unije,

13) uvoz trgovačkih znakova, patenata, modela, nacрта i prateće dokumentacije te obrazaca za priznavanje izuma, patenata, inovacija i slično, koji se dostavljaju nadležnim tijelima za zaštitu autorskih prava ili industrijskog i komercijalnog vlasništva,

14) uvoz turističkog informativnog materijala koji ne sadrži više od 25% komercijalnih oglasa, a koji se dijeli besplatno i čiji je cilj poticanje javnosti na posjet stranim zemljama,

15) uvoz raznih dokumenata, isprava, obrazaca i nositelja podataka,

16) uvoz materijala kao što su slama, tkanina, papir, karton, drvo i plastika koji se koriste za slaganje tereta i zaštitu dobara tijekom transporta na području Republike Hrvatske, pod određenim uvjetima, te dobara za njegu i prehranu životinja koje se prevoze,

17) uvoz dobara na temelju diplomatskih i konzularnih sporazuma, ako su oslobođena od plaćanja carine,

18) uvoz dobara koji obave oružane snage drugih država koje su članice Sjevernoatlantskog saveza za potrebe tih snaga ili pratećeg civilnog osoblja, kao i za opskrbu njihovih menzi ili kantina, ako te snage sudjeluju u zajedničkim obrambenim aktivnostima,

19) uvoz neprerađenog ili prerađenog ulova, ali još neisporučenog, kojega poduzetnici koji se bave morskim ribolovom dovoze u luke,

20) uvoz zlata koji obavi Hrvatska narodna banka i tako dalje.

Porezna oslobođenja pri izvozu

Plaćanja PDV-a oslobođene su sljedeće transakcije:³⁰

1) isporuke dobara koja iz Republike Hrvatske otpremi ili preveze isporučitelj ili neka druga osoba za njegov račun izvan Europske unije,

2) isporuke dobara, osim isporuke goriva i dobara za opremanje i opskrbu bilo kojeg prijevoznog sredstva koje se koristi u privatne svrhe, koja iz Republike Hrvatske otpremi ili preveze izvan Europske unije sam kupac koji nema sjedište u Republici Hrvatskoj ili neka druga osoba za njegov račun,

3) isporuke dobara ovlaštenim tijelima koja ih izvoze iz Europske unije, u okviru njihovih humanitarnih, dobrotvornih ili obrazovnih djelatnosti koje obavljaju izvan Europske unije. Ako se isporuka dobara iz točke 1. i 2. odnosi na dobra koja u osobnoj prtljazi iznose putnici, . i oslobođenje se primjenjuje isključivo uz sljedeće uvjete:

a) da putnik nema prebivalište ni uobičajeno boravište na području Europske unije,

b) da je ukupna vrijednost isporuke veća od 740,00 kuna uključujući PDV,

c) da su dobra prevezena izvan Europske unije prije isteka roka od tri mjeseca nakon mjeseca u kojem je obavljena isporuka i

d) da postoji dokaz o izvozu, odnosno račun i obrazac koji je potvrdila carinarnica na čijem području su dobra iznesena iz Europske unije.

³⁰ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN/ 73/2013., 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, čl.45., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost>, [11.05.2019.]

4. OPOREZIVANJE DJELATNOSTI GRADITELJSTVA

4.1. Osnovne odrednice i regulacija oporezivanja djelatnosti graditeljstva

Zakon o porezu na dodanu vrijednost (NN 73/13) građevinske usluge definira kao usluge u vezi s izgradnjom, održavanjem, rekonstrukcijom ili uklanjanjem građevina, uključujući usluge popravka i čišćenja te čak i ustupanje osoblja, ukoliko ustupano osoblje obavlja građevinske usluge.³¹ Prema Zakonu o PDV-u u građevinske usluge spadaju sve usluge kojima se grade, rekonstruiraju ili održavaju građevine te one podliježu prijenosi porezne obveze na naručitelja.

Dakle, detaljnije, prema Pravilniku o porezu na dodanu vrijednost u usluge građenja tj. djelatnosti graditeljstva spadaju:³²

- a) usluge projektiranja i drugi poslovi u vezi s građevinskim objektom,
- b) pripremni radovi na gradilištu, radovi na rušenju objekta ili njegovih dijelova,
- c) izgradnja građevinskih objekata ili njihovih dijelova,
- d) instalacijski radovi,
- e) završni građevinski radovi,
- f) održavanje, renoviranje i popravak objekta ili njegovih dijelova, uključujući čišćenje, keramičarske, tapetarske i parketarske radove,
- g) pružanje usluga nadzora,
- h) postavljanje ili sklapanje strojeva ili opreme koji nakon postavljanja ili sklapanja postaju nepokretna imovina,
- i) iznajmljivanje strojeva i opreme za izgradnju ili rušenje, s rukovateljem,
- j) svaka usluga koja uključuje isporuku pokretnina i njihovu ugradnju u nekretnine tako da pokretnina stječe svojstva nekretnine,
- k) ustupanje osoblja, ako osoblje obavlja građevinske usluge.

³¹ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN 73/13, čl. 75., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_73_1451.html, [15.06.2019.]

³² Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, čl. 152., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2013_06_79_1633.html, [15.06.2019.]

Dakle u radove u okviru građenja se nalazi izgradnja, održavanje, rekonstrukcija i uklanjanje građevinskog objekta ili njegovih dijelova. Ranije istaknute usluge na koje se odnosi prijenos i koje podrazumijevaju usluge graditeljstva su dakle i: prateći radovi nužni za izvođenja radova koji se odnose na samu srž i definiciju usluga građenja, a koji su zajedno s njima ugovoreni i izvedeni, potom radovi hortikulturnog uređenja i radovi uređenja okoliša ako se izvode u okviru izgradnje i rekonstrukcije pojedinog građevinskog objekta, usluge koje se obavljaju u okviru arhitektonske, građevinske, geodetske, strojarske i elektrotehničke djelatnosti ako je obavljanje tih usluga, usluge stručnog nadzora građenja u skladu s propisima kojima se uređuju arhitektonski i inženjerski poslovi i djelatnosti u prostornom uređenju i gradnji, ustupanje osoblja, ako ono obavlja građevinske usluge, iznajmljivanje strojeva i opreme za građenje, s rukovateljem, usluge čišćenja koje se obavljaju u okviru građenja, ugradnja, umjeravanje, probno testiranje, puštanje u rad i slične usluge kada se izvode na uređajima i opremi prilikom izgradnje ili rekonstrukcije građevinskog objekta, usluge koordinatora zaštite na radu u vezi s izvođenjem radova građenja i usluga djelatnosti graditeljstva, geomehanički, geotehnički, geofizički i slični istražni radovi ako je obavljanje tih usluga potrebno za obavljanje usluga djelatnosti graditeljstva.

Nakon detaljne definicije što čini usluge djelatnosti graditeljstva koje podliježu prijenosu porezne obveze valja istaći i koje usluge ne spadaju u takve, tj. koje ne podliježu prijenosu porezne obveze.

U građevinske usluge ne spadaju usluge:³³

- a) ispitivanje određenih dijelova građevine u svrhu provjere ispunjavanja bitnih zahtjeva za građevinu,
- b) proizvodnja građevinskih proizvoda i dokazivanje uporabljivosti građevinskih proizvoda, c) periodični ili neperiodični pregled, održavanje, popravak, umjeravanje i ispitivanje već ugrađenih ili montiranih uređaja i opreme,
- d) čišćenje ulica, cesta, autocesta i drugih prometnih površina, zatim uređenje parkova, igrališta i sportskih terena te radovi na prometnicama u zimskom razdoblju i sl.,

³³ Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, čl. 152., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2013_06_79_1633.html, [15.06.2019.]

- e) čišćenje građevine i slični poslovi koji se ne obavljaju u okviru građenja, primjerice usluge redovitog čišćenja prostorija, pranja prozora, čišćenja odvoda, ventilacijskih i klimatizacijskih sustava, čišćenje u vezi sa sanitarnim prostorima i kanalizacijom i sl.,
- f) hortikulturno uređenje i uređenje okoliša, osim ranije spomenutog,
- g) održavanje zelenih površina, pomorskog dobra, čistoće javnih površina, dimnjačarske usluge i sl.,
- h) izrada prostornih planova, izdavanje projektne dokumentacije za legalizaciju objekta koje nije u okviru gradnje i sl.,
- i) energetska pregled građevine, izdavanje energetskih certifikata i sl.,
- j) usluge vještačenja i
- k) prijevoz građevinskog materijala, građevinskih djelatnika i opreme nužne za izvođenje građevinskih radova (skele, kranova, alata i sl.).

Kako bi se razjasnila definicija građenja i same glavne usluge građevinske djelatnosti valja istaći kontradiktornost Pravilnika i Zakona. Upravo stoga Porezna uprava ističe da se pod građenjem (u poreznom smislu) smatraju svi poslovi koji se mogu pojaviti u različitim pojavnim oblicima, a što uključuje: usluge izgradnje građevina, usluge održavanja građevine, poslove rekonstrukcije građevine te usluge uklanjanja građevinskog objekta ili njegovih dijelova i za njih vrijedi prijenos obveze PDV-a prema čl. 75 Zakona o PDV-u, a ako se obavljene usluge odnose na usluge koje su navedene u nastavku.

Te usluge čine:³⁴

- izvođenje građevinskih konstrukcija (armirano betonske, metalne, drvene i zidane konstrukcije, njihova sanacija i ojačanje te antikorozijska zaštita s pripremom podloge),
- izvođenje hidroizolacijskih i drugih zaštitnih sustava (izrada hidroizolacije, zaštite tla folijama i sl.),
- izvođenje kolnika, aerodromske piste (izrada nosive podloge, asfaltni i betonski slojevi, sanacija nakon iskopa za polaganje vodova, održavanje i sl.),

³⁴ Brkanić, V.: Novo definiranje građevinskih usluga koje se zaračunavaju uz prijenos PDV-a, RRiF, dostupno na: <file:///C:/Users/Ira/Desktop/pdv%20u%20graditeljstvu.pdf>, [17.06.2019.]

- izvođenje željezničkih i tramvajskih kolnika (radovi na donjem i gornjem ustroju, popravci i održavanje gornjeg i donjeg pružnog ustroja i sl.),
- opremanje cesta i drugih prometnica te njihovih dijelova (zaštitna odbojna ograda, vjetrobrani, zaštita od buke, vertikalna signalizacija, horizontalna signalizacija, svjetlosna signalizacija, ventilacija, protupožarni i drugi sustavi i sl.),
- izvođenje radova na podzemnim građevinama (bušenje sa strojevima za bušenje, bušenje s eksplozivom, ugradnja zaštite, rad s pneumatskim strojevima i sl.),
- izvođenje hidroradova (vađenje šljunka i pijeska – regulacijski radovi, hidraulička ispuna i melioracija, zaštita od erozije, osiguranje obala, te odgovarajući radovi na izvođenju brana, nasipa, obala, luka i ustava i sl.),
- izvođenje podvodnih radova,
- izvođenje radova na distribucijskim sustavima i cjevovodima (radovi na izradi cijevnih vodova: plinovoda, vodovoda, naftovoda, produktovoda, vodozahvata za vodoopskrbu, sustava za odvodnju i kanalizaciju i sl.),
- izvođenje zemljanih radova (iskop, premještanje zemlje, nasipavanje, zasipavanje, zemljani radovi na stijenama kod kojih se koristi eksploziv, rad s pneumatskim strojevima i sl.),
- izvođenje geotehničkih radova (izvođenje temeljenja na pilotima, izvođenje potpornih zidova, izvođenje ankera, stabilizacija tla, odvodnja, podupiranje temelja, dijafragme, injektiranje, čelične zavjese, mikropilotiranje, ugradnja mlaznog betona, zaštitne mreže i barijere, bušenje bunara i sl.),
- izvođenje elektroinstalacijskih i komunikacijskih radova (izvođenje instalacija i vodova, ugradnja opreme i postrojenja uključujući prateće sustave, pomoćne uređaje, instalacije i pripadajuće dijelove elektrotehničke opreme i komunikacijske opreme, ako se izvode prilikom popravka, izgradnje ili rekonstrukcije),
- izvođenje strojarskih instalacija i konstrukcija (izvođenje instalacija, ugradnja opreme i postrojenja uključujući prateće sustave, pomoćne uređaje, instalacije i pripadajuće dijelove, strojarske konstrukcije i strojarske opreme ako se izvode prilikom popravka, izgradnje ili rekonstrukcije građevine),
- izvođenje privremenih građevinskih radova koji zahtijevaju specijalno izvođenje i opremu (montažni radovi – montaža tračnica za dizalice i postava, postavljanje skela, dizala na gradilištu, platforme i podesti i sl.),
- manje složeni zemljani radovi (iskopi do dubine od 1 m od razine okolnog tla, iskopi do 30 m³ i sl.),

- izvedba sportskih terena i parkirališta,
- manje složeni podvodni radovi (ronilačka pripomoć kod sanacije obala u podvodnom dijelu, podvodne ugradnje betona, tesarskih i armiračkih radova, kod postavljanja podvodnih instalacija, podvodni ručni iskop refulerima, podvodno rezanje i varanje i sl.),
- zidarski radovi (zidanje zidova, žbukanje, fasade, fasadni toplinski sustavi, sanacija betona, priprema podloge za završne obloge, suhi estrih, industrijski podovi, podne cementne glazure i sl.),
- izolaterski radovi, 20. tesarski radovi,
- ugradnja stolarije i bravarije,
- krovopokrivački radovi,
- vodoinstalaterski radovi i slični radovi (sanitarni uređaji, instalacije vodovoda i kanalizacije mokri dio instalacije protupožarne zaštite, uređaji za uklanjanje otpada, razvodi za navodnjavanje i sl.),
- radovi ugradnje instalacija grijanja i hlađenja (instalacije grijanja i hlađenja, ventilacije i klimatizacijskih uređaja i sl.),
- radovi ugradnje liftova i eskalatora (ugradnja dizala, eskalatori, kosih i vertikalnih podiznih platformi, industrijskih pretovarnih platformi, hidrauličnih rampi i sl.),
- plinoinstalaterski radovi,
- radovi ugradnje instalacija bazenske tehnike,
- manje složeni elektroinstalaterski i komunikacijski radovi (elektro-instalacije i instalacije komunikacija),
- staklarski radovi,
- limarski radovi,
- stolarski radovi,
- parketarski i slični radovi,
- podopolagački radovi i radovi oblaganja (kamenarski, kamenorezački, keramičarski),
- radovi završe obrade podova (teracerski, kulir, dekorativni beton i sl.),
- soboslikarski i ličilački radovi (priprema podloge, ličenje, bojenje, postavljanje tapeta),
- gipsarski radovi, štukatura i sl.,
- radovi strojnog bušenja i rezanja uključujući horizontalno bušenje ispod prometnica,
- izvođenje okana (šahtova) na distribucijskim sustavima, cjevovodima, prometnicama i sl.,
- izvođenje rekreacijskih terena i pješačkih površina (staza, nogostupa i sl.).

Nakon detaljnije definicije i specificiranog nabiranja usluga građevinske djelatnosti koje podliježu prijenosu porezne obveze, važno je istaknuti da navedeno nije uvijek primjenjivo na sve poslove održavanja, već samo ukoliko je istaknute usluge znače popravak i održavanje ili sanaciju.

Ipak, i mimo potonjeg, neki radovi se ne mogu isključiti iz građevinskih usluga održavanja, a to se odnosi na:

- zidarske radove,
- izolacijski radovi,
- krovopokrivački radovi,
- vodoinstalaterski radovi,
- plinoinstalaterski radovi,
- staklarski radovi,
- limarski radovi,
- stolarski radovi,
- parketarski i slični radovi,
- podopolagački radovi,
- soboslikarski i ličilački radovi i
- gipsarski radovi.

Zbog nejasnoća i kontradiktornosti Pravilnika i Zakona valja biti oprezan stoga će se u nastavku rada dodatno definirati određene situacije.

4.2. Definiranje pojedinih faza usluga građenja na koje se odnosi prijenos porezne obveze

Kada neki porezni obveznik, koji je upisan u registar obveznika PDV-a, pruža građevinske usluge, definiranih Zakonom kao takve, on tada mora primjenjivati prijenos porezne obveze.

Zakon i Pravilnik, dakle ističu da je građenje izvedba građevinskih i drugih radova (pripremni, zemljani, konstrukcijski, instalaterski, završni radovi te ugradnja građevnih proizvoda, postrojenja ili opreme) kojima se gradi nova građevina, rekonstruira, uklanja i održava već postojeća građevina.

Prethodni i pripremni radovi kod kojih se primjenjuje prijenos porezne obveze su radovi koji obuhvaćaju osposobljavanje gradilišta za građenje, raščišćavanje i planiranje terena, rušenje postojećih objekata, premještanje postojeće infrastrukture, opremanje i uređenje građevinskog zemljišta, građenje privremenih građevina, osvjetljenje gradilišta, uređenje gradilišnih cesta, ograđivanje gradilišta, radovi kojima se osigurava sigurnost susjednih objekata, odnosno sigurnost i stabilnost terena i ostali slični radovi.

Rekonstrukcija građevinskog objekta je, pak, izvođenje građevinskih radova kojima se bitno poboljšava kakvoća, funkcija, kapacitet i trajanje postojeće građevine, stoga se oni odnose na modernizaciju, radove zbog promjene namjene građevine ili tehnološkog procesa, dograđivanje, nadograđivanje, proširenje postojeće građevine, kao npr. postojećeg stana ili poslovnog prostora (primjerice dogradnja soba ili pomoćnih prostorija), uklanjanje vanjskog dijela građevine, rušenje nosivog zida kako bi se od dvije prostorije dobila jedna, proširenje prometnice radi veće propusne moći, zamjene postojećih cjevovoda i vodova s onima koji imaju veći kapacitet i slično.³⁵

Poboljšanje građevina uključuje radove kojima se potpuno zamjenjuju dotjerali dijelovi, primjerice dotrajale električne ili vodovodne instalacije, kao i uvođenje plinskih instalacija, centralnog grijanja, klimatizacijskog sustava i slično u postojeće građevine.

Rekonstrukcija također uključuje izvedbu radova na ruševini postojeće građevine u svrhu obnove iste. Izvođenjem rekonstrukcijskih radova se mijenja usklađenost građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena, što znači da je za započinjanje radova rekonstrukcije potrebno dobiti građevinsku dozvolu ili neki drugi dokument ovisno o prirodi usluge i produktu iste.³⁶

Održavanje građevinskog objekta uključuje izvođenje građevinskih radova kojima se sprječava oštećenje i propadanje građevinskog objekta. Potonje uključuje popravke i zamjene dotrajalih dijelova na postojećoj građevini (zamjena oštećenih dijelova krovništva, električnih i drugih vodova, obnova fasada, bojenje zidova, prozora i vrata, popravak oštećenja na cestama, presvlačenje novim slojem asfalta, popravci i zamjene dotrajalih dijelova vanjske kanalizacije,

³⁵ Uputa za primjenu prijenosa porezne obveze prilikom obavljanja građevinskih usluga, Zagreb, 2014.

³⁶ Ibidem

vodovoda i slično). Važno je istaći da se tim radovima ne mijenja usklađenost građevine s lokacijskim uvjetima u skladu s kojima je izgrađena, te za obavljanje tih radova nije potrebno ishoditi građevinsku dozvolu.

Građevinski objekti se definiraju kao stambene i nestambene zgrade, zatim objekti prometne infrastrukture (prometnice, željeznički kolnici, aerodromske piste, mostovi, tuneli, luke, plovni kanali i slično), cjevovodi, komunikacijski i električni vodovi (naftovodi, plinovodi, telekomunikacijski vodovi, relejni sustavi i tornjevi, telekomunikacijski stupovi, infrastruktura za radio telekomunikaciju, zatim električni vodovi, transformatorske stanice, instalacije za cestovnu rasvjetu, kanalizacijska mreža, kolektori i slično), složene građevine na industrijskim prostorima (elektrane, rafinerije, postrojenja za kemijsku industriju, građevine za rudarstvo, vađenje nafte i plina i slično), te ostale građevine kao što su sportski tereni, parkovi, smetlišta i slično.³⁷

Kod izvođenja bilo kojih građevinskih radova, definiranih Pravilnikom o PDV-u, primjenjuje se prijenos porezne obveze ako se oni izvode u okviru izgradnje ili rekonstrukcije građevinskog objekta. Ako se ti građevinski radovi izvode u okviru održavanja građevinskog objekta prijenos porezne obveze se također primjenjuje, ali uz neke iznimkama (poput ugradnje uređaja i opreme u postojeći objekt koji se ne rekonstruira).

S dopunama Pravilnika o PDV-u, nije više važno radi li se o redovnom ili izvanrednom održavanju nekretnine, niti da li postoji ili ne ugovor o održavanju, već se primjena prijenosa porezne obveze određuje prema samoj vrsti obavljenih radova.

4.2.1. Usluge ugradnje i održavanja opreme i uređaja

Kod pružanja usluge ugradnje uređaja i opreme u okviru izgradnje ili rekonstrukcije građevinskog objekta (ne i kod periodičnog ili neperiodičnog pregleda, održavanja, popravaka, umjeravanja i ispitivanja već ugrađenih ili montiranih uređaja i opreme) primjenjuje prijenos porezne obveze, kao i na sve usluge koje su bile potrebne kako bi se ti uređaji i oprema ugradili, kao što su primjerice instalacijski radovi, probno testiranje ili projektiranje (kod sustava protuprovale, videonadzora, vatrodjave i slično).³⁸

³⁷ Ibidem

³⁸ Ibidem

Ako se ugradnja opreme i uređaja izvodi na već postojećem objektu koji se ne rekonstruira prijenos porezne obveze se ne primjenjuje. Ali, ukoliko su u potonjem slučaju za ugradnju opreme ili uređaja neophodni i drugi građevinski radovi, (poput zidarskih- ugradnja instalacija podžbukno, parketarSKI- ugradnja instalacija ispod parketa, gipsarski-ugradnja uređaja i opreme primjerice u spušten strop i sl.) tada također na te usluge ne primjenjuje prijenos porezne obveze, jer je ugradnja uređaja, odnosno opreme jedinstvena usluga.

Ako se obavljaju usluge održavanja, odnosno popravka ili zamjene samih instalacija u smislu vodova, kablova (kod elektroenergetskih ili telekomunikacijskih instalacija), cijevi (kod vodovodnih ili plinskih instalacija) i slično, tada se u tom slučaju primjenjuje prijenos porezne obveze. Također, ako je za ranije spomenute obavljanje usluga održavanja bilo potrebno izvesti i neke druge građevinske radove (zidarske) prijenos porezne obveze primjenjuje se i na te radove.

Kako bi se lakše razlučilo samu kategoriju i vrstu usluge kada se primjenjuje prijenos porezne obveze što je prikazano u tablici 1 u nastavku.

Tablica 1: Prijenos porezne obveze prema kategoriji i vrsti usluge

OPIS RADOVA	IZGRADNJA	REKONSTRUKCIJA	ODRŽAVANJE
- ugradnja uređaja i opreme	DA	DA	NE
- servis uređaja i opreme	DA	DA	NE
- popravak, zamjena i sl. instalacija (vodova, kablova, cijevi)	DA	DA	DA
- ispitivanje instalacija, uređaja i opreme	DA	DA	NE
- zamjena dijelova uređaja i opreme	DA	DA	NE
- popratni radovi nužni za ugradnju uređaja i opreme (npr. instalaterski, zidarski, projektantski poslovi i sl.)	DA	DA	NE

Izvor: <http://www.ekonos.hr/naslovnica/obracun-pdv-a-na-usluge-gradenja-rekonstrukcija-i-odrzavanja/>,

[21.06.2019.]

Kada se radi o uslugama ugradnje klima uređaja također treba naglasiti da u slučaju ugradnje klima uređaja u postojeći objekt koji se ne rekonstruira nema prijenosa porezne obveze, već

PDV se obračunava i snosi ga izvođač usluge. Nadalje kod ugradnje velikih klima sustava, klima sustava za industrijska postrojenja, skladišta, trgovačke centre, rashladne komore i slično, prijenos porezne obveze se primjenjuje. Potonje podrazumijeva i njihovo projektiranje, stručni nadzor ugradnju i sve ostale građevinske usluge nužne za njihovu ugradnju.

Nakon ugradnje klima sustava iste treba održavati te se na usluge održavanja, servisa, ali i zamjene pojedinih jedinica unutar klima sustava, njihovih dijelova i slično ne primjenjuje prijenos porezne obveze, bez obzira o kojem je tipu sustava riječ. Ipak, ako održavanje uključuje, primjerice, zamjenu instalacije klima sustava (vodove, kablove), što zahtijeva zahtjeva izvođenje pojedinih zidarskih radova, prijenos porezne obveze se primjenjuje na zamjenu instalacija i uvjetovane radove.

4.2.2. Elektroinstalacijski i komunikacijski radovi

Kod prijenosa porezne obveze kroz Dodatak Pravilniku PDV-a ističu se i elektroinstalacijski i komunikacijski radovi. Oni podrazumijevaju: izvođenje instalacija i vodova, ugradnja opreme i postrojenja uključujući prateće sustave, pomoćne uređaje, instalacije i pripadajuće dijelove elektrotehničke opreme i komunikacijske opreme, ako se izvode prilikom popravka, izgradnje ili rekonstrukcije građevinskog objekta.³⁹

U ovu kategoriju usluga i radova spadaju i manje složeni elektroinstalaterski i komunikacijski radovi kao što su elektro-instalacije i instalacije komunikacija. Obzirom da se sustav elektroinstalacija sastoji od uređaja, opreme i instalacija valja istaći da se građevinskim uslugama smatraju ugradnja, umjeravanje, probno testiranje, puštanje u rad i slične usluge kada se izvode na uređajima i opremi prilikom izgradnje ili rekonstrukcije građevinskog objekta, ali i to da se građevinskim radovima ne smatra periodični ili ne periodični pregled, održavanje, popravak, umjeravanje i ispitivanje već ugrađenih ili montiranih uređaja i opreme.

Kao i kod drugih vrsta usluga prijenos porezne obveze se dakle primjenjuje na sve elektroinstalaterske i komunikacijske radove primjenjuje prijenos porezne obveze ako se takvi radovi izvode prilikom izgradnje ili rekonstrukcije građevinskog objekta.

³⁹ Uputa za primjenu prijenosa porezne obveze prilikom obavljanja građevinskih usluga, Zagreb, 2014.

Kada se obavljaju radovi poput: popravaka i zamjene vodiča i kablova, odnosno samih instalacija, prijenos porezne obveze je također obavezan. Obveza prijenosa također vrijedi i za građevinske radove (zidarske, kao što su dubljenje zidova, odnosno štemanje, parketarske i slične) bez kojih nije moguće popraviti ili zamijeniti vodiče ili kablove.

Održavanje elektroinstalacija uključuje redovite i izvanredne preglede elektroinstalacija, izvođenje radova kojima se elektroinstalacija zadržava ili vraća u stanje određeno projektom i sl. Prijenos porezne obveze ne vrijedi za obavljanje usluga redovitog i izvanrednog pregleda ili naknadnog ispitivanja elektroinstalacija niti za popravke i zamjenu uređaja i opreme ili njihovih dijelova.

4.2.3. Vodoinstalaterski radovi

Prijenos porezne obveze se primjenjuje i za sve vodoinstalaterske i srodne radove ako se izvode prilikom izgradnje ili rekonstrukcije građevinskog objekta. To podrazumijeva i ugradnju uređaja i opreme, ispitivanje instalacija i opreme prije puštanja u rad i sl.⁴⁰

Kod održavanja (popravaka, demontaže, montaže) instalacija, odnosno cijevi primjenjuje se prijenos porezne obveze, dok se prilikom zamjene ili popravaka već ugrađene sanitarne opreme (umivaonici, slavine, WC školjke, pisoari, kade), te zamjene pojedinih dijelova spomenute opreme ne primjenjuje. Sanacija cijevi, zbog puknuća, primjenjuje se prijenos porezne obveze, što vrijedi i za sve popratne građevinske radove (zidarski, keramičarski, zemljani).

Sve ostale usluge kao što su ispitivanja, koja se obavljaju naknadno, te usluge poput odčepjivanja odvoda i slično ne smatraju se građevinskim radovima, stoga ne podliježu prijenosu porezne obveze

4.2.4. Plinoinstalaterski radovi

U slučaju izgradnje ili rekonstrukcije građevinskog objekta prijenos porezne obveze vrijedi za sve plinoinstalaterske radove. To uključuje projektiranje plinskih instalacija, ugradnju uređaja i opreme, te provjeru ispravnosti, nepropusnosti, čvrstoće i slično.

⁴⁰ Ibidem

Provođenje usluga na već postojećim plinskim sustavima, poput servisa, popravaka i zamjene uređaja i opreme (plinsko trošilo, bojler, radiator, ili neki njihov dio), te usluga ispitivanja prijenos porezne obveze se ne primjenjuje. Prijenos je pak obavezan na radove koji se izvode na samim plinskim cijevima te na popratne radove (zidarske, ako su cijevi postavljene podžbukno).

Radovi djelomične sanacije nemjerenog dijela plinske instalacije, koja uključuje zamjenu zapornog ventila ispred plinomjera ili bilo kojeg drugog sastavnog dijela cijevne instalacije (ogranci, ventili, navoji, dijelovi za spajanje, tzv. fitinzi i sl.), porezni obveznik primjenjuje prijenos porezne obveze. Isto vrijedi i kod kompletne sanacije nemjerenog dijela plinske instalacije, koja nameće ugradnju novog plinskog cjevovoda.⁴¹

4.2.5. Ostali građevinski radovi

Prijenos porezne obveze vrijedi i za usluge u nastavku, a neovisno o tome izvode li se one prilikom izgradnje, rekonstrukcije ili održavanja građevinskog objekta, a to su:⁴²

- zidarski radovi,
- izolaterski radovi,
- radovi pjeskarenja,
- tesarski radovi,
- krovopokrivački radovi,
- soboslikarski i ličilački radovi,
- stolarski i bravarski radovi,
- staklarski radovi,
- limarski radovi,
- parketerski radovi,
- podopolagački radovi,
- radovi oblaganja,
- završna obrada podova,
- štukatura i
- gipsarski radovi.

⁴¹ Ibidem

⁴² Ibidem

Obveza prijenosa uključuje i prateće radove nužne za izvođenje gore navedenih radova, poput priprema prostora za rad, postavljanje skela, zaštita namještaja od oštećenja, čišćenje prostora po završetku radova. U potonje usluge ne spada i dovoz i odvoz radnika, materijala, alata i slično (stoga na te usluge nema obveze prijenosa PDV-a).

4.3. Neki primjeri usluga na koje se primjenjuje prijenos porezne obveze

Poduzeće za, porezni obveznik, pruža uslugu ugradnje sustava videonadzora pri rekonstrukciji građevinskog objekta. Osim ugradnje mora provesti i zidarske te instalaterske radove koji podrazumijevaju provlačenje vodova povezanih sa sustavom videonadzora). Po ispostavi usluge ugradnje provodi i uslugu ispitivanja uređaja i instalacija, probnog testiranja te puštanja u rad. U opisanom primjeru izvođač usluga na sve navedene radove primjenjuje prijenos porezne obveze. Prijenos ne vrijedi kod fakture za prijevoz radnika, opreme, alata na i sa gradilišta stoga u tom slučaju izvođač obračunava PDV po stopi 25%.

Ako primjerice, porezni obveznik, ugrađuje kazetni klima uređaj u postojeći objekt koji nije u rekonstrukciji. Uz to obavlja i prateće radove, tj. instalaterske i zidarske. Osim toga obavlja i uslugu „spuštanja stropa“ po narudžbi naručitelja za što angažira podizvođača. Podizvođač provodi knauf radove. Ako su naručitelji i izvođači porezni obveznici, tada porezni obveznik izvođač 1 izdaje naručitelju račun s obračunatim PDV-om po stopi od 25% za sve radove jer se smatra da je ugradnja uređaja jedinstvena usluga. Podizvođač, izvršitelj gipsarskih radova, poreznom obvezniku, izvođaču 1, izdaje račun s prijenosom porezne obveze jer se radi o građevinskim radovima koji se obavljaju neovisno od ugradnje opreme.

Porezni obveznik je angažiran za uslugu održavanja nekih uređaja. Usluga održavanja se sastoji od ispitivanja uređaja i instalacije, zamjene pokvarenih dijelova uređaja te djelomične zamjene instalacije (vodova, kablova). Na te usluge porezni obveznik ne primjenjuje prijenos porezne obveze, već obračunava PDV po stopi 25%, jer je servis, odnosno održavanje uređaja osnovni posao. Valja istaći da kod isključive usluge zamjene ili popravka kablova, odnosno vodova tada prijenos porezne obveze bi bio obavezan.

Dakle, ukoliko je je poduzeće angažiralo partnera za ugradnju sustava videonadzora prilikom rekonstrukcije građevinskog objekta. Vrijednost usluge je 70.000 kn. S obzirom da izvođač uz ugradnju mora obaviti zidarske (kao štemanje zidova) i instalaterske radove (provlačenje

vodova, odnosno kablova povezanih sa sustavom videonadzora) tada se na ove usluge primjenjuje prijenos porezne obveze. Dakle izvođač nema obvezu obračuna i plaćanja PDV-a, dok naručitelj ima. Iznos koji naručitelj kod provedbe računa knjiži na obvezu za PDV temeljem prijenosa je $(0,25 \cdot 54.059,50)$ 13.514,88 kn koju paralelno kroz račun evidentira i na pretporez. Dakle, kod prijenosa porezne obveze se evidentira i obveza i pretporez kod iste stranke što nije slučaj kod usluga gdje izvođač obračunava i plaća PDV. Provedba opisanog u knjigama naručitelja usluge dano je na slici u nastavku.

Slika 1: Knjiženje fakture koja se odnosi na usluge s prijenosom porezne obveze

TEMELJNICA

Vrsta dokumenta		Broj		Originalni broj		Datum			
URA Ulazni računi		1		08/2019		31.8.2019			
Konto	Duguje	Potražuje	Datum knj.	Datum Dok.	Vezni dokument	M.T.	Br.Lik.	Opis	
2200-0002	0,00	54.059,50	1.8.2019	1.8.2019	12-1-1		516	1	
XYX D.O.O. za građenje									
1400-0003	13.514,88	0,00	1.8.2019	1.8.2019	12-1-1		517	1	
PDV prijenos porezne obveze									
2400-0003	0,00	13.514,88	1.8.2019	1.8.2019	12-1-1		518	1	
PDV prijenos porezne obveze									
4111-	54.059,50	0,00	1.8.2019	1.8.2019	12-1-1		519	1	
Usluge kooperanata									
67.574,38		67.574,38							Br.st.: 4

Izvor: Računovodstvena dokumentacija

Primatelj ovaj porez prijavljuje u PDV obrascu pod stavkom isporuka na koje PDV obračunava primatelj te ih unosi u kategoriji obveze i pretporeza. Popunjavanje PDV obrasca ukoliko je postojala samo ranije prezentirana transakcija u poduzeću, tj. ulazni račun, dano je u nastavku.

Slika 2: PDV obrazac primatelja usluge s prijenosom PDV-a

POREZNI OBEVZNIK (NAZIVI I ME I PREZIME I ADRESA: MJESTO, ULICA I BROJ)		POREZNI ZASTUPNIK (NAZIVI I ME I PREZIME I ADRESA: MJESTO, ULICA I BROJ)	NADLEŽNA ISPOSTAVA POREZNE UPRAVE	
XXX D.O.O.				
PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ/OIB		PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ POREZNOG ZASTUPNIKA /OIB		PRIJAVA POREZA NA DODANU VRIJEDNOST ZA RAZDOBLJE Od 1.8.2019 do 31.8.2019
HR11111111111				
OPIS			POREZNA OSNOVICA (u kunama i lipama)	PDV PO STOPI 5%, 13% I 25% (u kunama i lipama)
OBRAČUN PDV-a U OBAVLJENIM TRANSAKCIJAMA DOBARA I USLUGA – UKUPNO (I. + II.)			54.059,52	X X X X X
I. TRANSAKCIJE KOJE NE PODLIJEŽU OPOREZIVANJU, KOJE SU OSLOBODENE - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.)			0,00	X X X X X
1. ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)			0,00	X X X X X
2. ISPORUKE DOBARA OBAVLJENE U DRUGIM DRŽAVAMA ČLANICAMA			0,00	X X X X X
3. ISPORUKE DOBARA UNUTAR EU			0,00	X X X X X
4. OBAVLJENE USLUGE UNUTAR EU			0,00	X X X X X
5. OBAVLJENE ISPORUKE OSOBAMA BEZ SJEDIŠTA U RH			0,00	X X X X X
6. SASTAVLJANJE I POSTAVLJANJE DOBARA U DRUGOJ DRŽAVI ČLANICI EU			0,00	X X X X X
7. ISPORUKE NOVIH PRUEVOZNIH SREDSTAVA U EU			0,00	X X X X X
8. TUZEMNE ISPORUKE			0,00	X X X X X
9. UVOZNE ISPORUKE			0,00	X X X X X
10. OSTALA OSLOBODENJA			0,00	X X X X X
II. OPOREZIVE TRANSAKCIJE – UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)			54.059,52	13.514,88
1. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 5%			0,00	0,00
2. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 13%			0,00	0,00
3. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 25%			0,00	0,00
4. PRIMLJENE ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos per. obv.)			54.059,52	13.514,88
5. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 5%			0,00	0,00
6. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 13%			0,00	0,00
7. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 25%			0,00	0,00
8. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 5%			0,00	0,00
9. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 13%			0,00	0,00
10. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 25%			0,00	0,00
11. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POR. OBV. BEZ SJEDIŠTA U RH PO STOPI 5%			0,00	0,00
12. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POR. OBV. BEZ SJEDIŠTA U RH PO STOPI 13%			0,00	0,00
13. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POR. OBV. BEZ SJEDIŠTA U RH PO STOPI 25%			0,00	0,00
14. NAKNADNO OSLOBODENJE IZVOZA U OKVIRU OSOBNOG PUTNIČKOG PROMETA			0,00	0,00
15. OBRAČUNANI PDV PRI UVOZU			0,00	0,00
III. OBRAČUNANI PRETPOREZ – UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)			54.059,52	13.514,88
1. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi od 5%			0,00	0,00
2. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi od 13%			0,00	0,00
3. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi od 25%			0,00	0,00
4. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos obveze)			54.059,52	13.514,88
5. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi od 5%			0,00	0,00
6. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi od 13%			0,00	0,00
7. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi od 25%			0,00	0,00
8. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi od 5%			0,00	0,00
9. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi od 13%			0,00	0,00
10. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi od 25%			0,00	0,00
11. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBEVZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi od 5%			0,00	0,00
12. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBEVZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi od 13%			0,00	0,00
13. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBEVZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi od 25%			0,00	0,00
14. PRETPOREZ PRI UVOZU			0,00	0,00
15. ISPRAVCI PRETPOREZA			X X X X X	0,00

Izvor: Računovodstvena dokumentacija

Pružatelj usluga knjiži potraživanje od kupaca i prihod od prodaje usluga. Valja istaći da je izdavatelj računa, tj. pružatelj usluga obavezan na računu istaknuti prijenos porezne obveze u skladu sa Zakonom i navesti prema kojem članku vrijedi obveza prijenosa. Primjer računa dan je u nastavku kao i knjiženje za fakturiranje usluge s prijenosom porezne obveze od 70.000,00 kn.

Slika 3: Primjer izlaznog računa za usluge s prijenosom porezne obveze i knjiženje kod pružatelja usluge

Račun (R-1) br.2/1/1

Datum dok. : 13.9.2019
 Datum plaćanja : 13.9.2019
 Način isporuke : osobno
 Način plaćanja : Transakcijski račun

RADOVI SU IZVRŠENI U , NA GRADILIŠTU

R.Br.	Opis	Količina	J.M.	Cijena	Rabat%	PDV(%)	Vrijednost
1	PIKAMIRANJE MATERIJALA	875,000	m3	80,00	0,00	0,00	70.000,00

Vrijeme izdavanja: 13.9.2019 11:18:49

UKUPNO BEZ POREZA :		70.000,00		70.000,00		70.000,00 Kn
OSNOVICA 0,00% :						0,00 Kn
U K U P N O :						70.000,00 Kn

sedamdesettisućakuna i nulalipa

Prijenos porezne obveze temeljem čl. 75. st. 3. t. a. Zakona o PDV-u

TEMELJNICA

Vrsta dokumenta	Broj	Originalni broj	Datum
IRA Izlazni računi	1	09/2019	2.9.2019

Konto	Duguje	Potražuje	Datum knj.	Datum Dok.	Vezni dokument	M.T.	Br.Lik.	Opis
1200-0002	70.000,00	0,00	13.9.2019	13.9.2019	2/1/1		520	1
XYX D.O.O. za građenje								
7519-	0,00	70.000,00	13.9.2019	13.9.2019	2/1/1		521	1
Prihodi od prodaje ostalih usluga								

	70.000,00	70.000,00		Br.st.: 2
--	-----------	-----------	--	-----------

Izvor: Računovodstvena dokumentacija

PDV se po ovoj osnovi prijavljuje redovno obračunom PDV-a na mjesečnoj obvezi po ostalim izlaznim fakturama s PDV-om tj. za usluge koje ne uključuju prijenos porezne obveze. Prijava PDV-a kroz obrazac PDV-a dana je u nastavku kao i posebna prijava isporuka s prijenosom porezne obveze kroz obrazac PPO. U PDV obrascu se ova kategorija PDV-a iznosi pod stavkom isporuka za koje PDV obračunava naručitelj, tj. primatelj usluge.

Slika 4: PDV obrazac

POREZNI OBVEZNIK (NAZIV/ IME I PREZIME I ADRESA: MJESTO, ULICA I BROJ)		POREZNI ZASTUPNIK (NAZIV/ IME I PREZIME I ADRESA: MJESTO, ULICA I BROJ)	NADLEŽNA ISPOSTAVA POREZNE UPRAVE	
XXX D.O.O.				
PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ/OIB		PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ POREZNOG ZASTUPNIKA/OIB	PRIJAVA POREZA NA DODANU VRIJEDNOST ZA RAZDOBLJE Od 1.9.2019 do 30.9.2019	
HR11111111111				
OPIS	POREZNA OSNOVICA (u kunama i lipazama)	PDV PO STOPI 5%, 13% I 25%		
OBRAČUN PDV-a U OBAVLJENIM TRANSAKCIJAMA DOBARA I USLUGA – UKUPNO (I. + II.)	70.000,00	X	X	X
I. TRANSAKCIJE KOJE NE PODLIJEŽU OPOREZIVANJU, KOJE SU OSLOBODENE - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.)	70.000,00	X	X	X
1. ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)	70.000,00	X	X	X
2. ISPORUKE DOBARA OBAVLJENE U DRUGIM DRŽAVAMA ČLANICAMA	0,00	X	X	X
3. ISPORUKE DOBARA UNUTAR EU	0,00	X	X	X
4. OBAVLJENE USLUGE UNUTAR EU	0,00	X	X	X
5. OBAVLJENE ISPORUKE OSOBAMA BEZ SJEDIŠTA U RH	0,00	X	X	X
6. SASTAVLJANJE I POSTAVLJANJE DOBARA U DRUGOJ DRŽAVI ČLANICI EU	0,00	X	X	X
7. ISPORUKE NOVIH PRUŽIOVNIM SREDSTAVA U EU	0,00	X	X	X
8. TUZEMNE ISPORUKE	0,00	X	X	X
9. IZVOZNE ISPORUKE	0,00	X	X	X
10. OSTALA OSLOBODENJA	0,00	X	X	X
II. OPOREZIVE TRANSAKCIJE – UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)	0,00			0,00
1. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 5%	0,00			0,00
2. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 13%	0,00			0,00
3. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH PO STOPI 25%	0,00			0,00
4. PRIMLJENE ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos por. obv.)	0,00			0,00
5. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 5%	0,00			0,00
6. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 13%	0,00			0,00
7. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU PO STOPI 25%	0,00			0,00
8. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 5%	0,00			0,00
9. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 13%	0,00			0,00
10. PRIMLJENE USLUGE IZ EU PO STOPI 25%	0,00			0,00
11. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POR. OBV. BEZ SJEDIŠTA U RH PO STOPI 5%	0,00			0,00
12. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POR. OBV. BEZ SJEDIŠTA U RH PO STOPI 13%	0,00			0,00
13. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POR. OBV. BEZ SJEDIŠTA U RH PO STOPI 25%	0,00			0,00
14. NAKNADNO OSLOBODENJE IZVOZA U OKVIRU OSOBNOG PUTNIČKOG PROMETA	0,00			0,00
15. OBRAČUNANI PDV PRI UVOZU	0,00			0,00
III. OBRAČUNANI PRETPOREZ – UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)	0,00			0,00
1. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi od 5%	0,00			0,00
2. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi od 13%	0,00			0,00
3. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi od 25%	0,00			0,00
4. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos obaveze)	0,00			0,00
5. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi od 5%	0,00			0,00
6. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi od 13%	0,00			0,00
7. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi od 25%	0,00			0,00
8. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi od 5%	0,00			0,00
9. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi od 13%	0,00			0,00
10. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi od 25%	0,00			0,00
11. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi od 5%	0,00			0,00
12. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi od 13%	0,00			0,00
13. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi od 25%	0,00			0,00
14. PRETPOREZ PRI UVOZU	0,00			0,00
15. ISPRAVCI PRETPOREZA	0,00	X	X	X

Izvor: Računovodstvena dokumentacija

Slika 5: PPO obrazac

K.O.S. 4 MBi Mirovic - Sar

OBRAZAC PPO 2013/2014

POREZNA UPRAVA PODRUČNI URED (1)	
ISPOSTAVA (2)	

OIB (3)	11111111111
POREZNI OBVEZNIK (NAZIV/IME I PREZIME) (4)	XXX D.O.O.
ADRESA (Mjesto, ulica i broj) (5)	
OIB POREZNOG ZASTUPNIKA (6)	

**PREGLED TUZEMNIH ISPORUKA S PRIENOSOM POREZNE OBVEZE
OD 1.7.2019 DO 30.9.2019**

Razdoblje u kojem je iskazan prijenos porezne obveze (7)	Redni broj (8)	OIB primatelja isporuke (9)	Vrijednost isporuka (Obrazac PDV - red. br. I.1.) (u kolonama - ispuniti) (10)
Rujan	1.	11111111112	70 000,00
UKUPNO			70.000,00
UKUPNO			70.000,00

NAPOMENA:

Izvor: Računovodstvena dokumentacija

5. ZAKLJUČAK

Porez na dodanu vrijednost određuje Zakon o porezu na dodanu vrijednost, Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, Dodaci ali i Opći porezni zakon. PDV je porez na promet koji se obračunava na dodanu vrijednost svake pojedine faze.

Porez na dodanu vrijednost je najizdašniji porez te time doprinosi stabilnosti prihoda državnog proračuna. Porez na dodanu vrijednost je kruna razvoja poreznog sustava s aspekta poreza na promet. Ima dosta prednosti od kojih je jedna relativno jednostavno ubiranje te obračun.

Porez na dodanu vrijednost je jednofazni namet. To je stoga jer se oporezuje samo dodana vrijednost pojedine faze čime se otklanja negativne efekte kumulativnog obračuna bruto svfaznog poreza. Jedan je od poreza više porezne stope i relativno nova praksa poreznih sustava općenito. Pretežno je višestopni, karakteriziraju ga oslobođenja i sustav posebnog oporezivanja pojedinih djelatnosti kao što je graditeljstvo.

Oporezivanje djelatnosti graditeljstva je specifično po tome što poreznu obvezu ne snosi uvijek izvođač radova tj. pružatelj usluga. To se odnosi na kategorizirane usluge ove djelatnosti koje regulira Zakon i Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost. Prijenos porezne obveze je nužan u slučaju usluga građenja. Građenje se definira kao usluge kojima se grade, rekonstruiraju ili održavaju građevine. Dakle prijenosu podliježu i sve usluge zbog čijeg izvršenja se provodi neka od potonjih radnji.

Područje koje definira prijenos je poprilično složeno zbog toga jer se pojedine usluge ne mogu razlučiti jednostavno niti kao samostalne. Postoji još nejasnoća i dvosmislenosti usprkos i mišljenjima Porezne uprave stoga kod kategoriziranja i fakturiranja treba biti oprezan. Pogrešnim tretmanom se dovodi u prekršaj naručitelja usluga također, a koji nije obvezan po zakonu pratiti ispravnost fakturirane usluge. U tom se slučaju povećava vlastita obveza što opterećuje poslovanje.

Za smanjenje propusta potrebno je dodano razjasniti određena područja usluga te kroz praktične primjere ukazati na moguće zamke kod definiranja prijenosa porezne obveze. Na nadležim tijelima je da osiguraju kvalitetnije usvajanje obveze prijenosa poreza na dodanu vrijednost

kroz dopune i mišljenja kako bi se izbjegla šteta za poslovanje poduzeća graditeljske djelatnosti ali i sami proračun.

Sustav poreza na dodanu vrijednost je solidno razvijen te ostvaruje ciljeve fiskalne politike. U skladu s ciljevima harmonizacije i segmenta oporezivanja na području EU valja istaći da uz to treba smanjiti prostor za dvostruko oporezivanje, pojednostavljenje obračuna i ubiranja, jasno definiranje prava i obveza dionika posebno u segmentu djelatnosti graditeljstva na nacionalnoj razini ali i tržištu EU. Poželjno je praćenje efikasnosti ovog poreza te težnja unapređenju s obzirom na sve promjene unutar gospodarskog sustava i njegove okoline, a u skladu s ciljevima ekonomske politike.

S obzirom da graditeljsku djelatnost odlikuju dodatni porezni nameti, poput poreza na promet nekretnina, valja istaći da treba smanjiti evaziju, kroz restrukturiranje upravo tog poreza, na način da se potakne mlade na ostanak i rješavanje stambenog pitanja te da se uredi sektor nekretnina i ostali sektori usko vezani za isti, poput turističkog. Potonje je važno zbog sinergijskih efekata na gospodarski sustav te jednostavniji obračun, lake praćenje i ubiranje poreznih davanja u segmentu graditeljskih usluga i sektora građevinarstva. To će osigurati nove mehanizme za strateško upravljanje ciljevima fiskalne ali i ekonomske politike

SAŽETAK – Porez na dodanu vrijednost u djelatnosti graditeljstva

Porezi imaju dugu povijest ubiranja. Jedan od poreza suvremenih poreznih sustava je porez na dodanu vrijednost. Porez na dodanu vrijednost najizdašniji je namet poreznog sustava. To je višestopni porez koji oporezuje dodanu vrijednost svake pojedine faze. Ovaj je porez reguliran Zakonom o porezu na dodanu vrijednost i Pravilnikom, a od uvođenja je prolazio kroz više mijenjanja stopa i dopuna Zakonu. Porez na dodanu vrijednost specifičan je u pojedinim djelatnostima poput građevinske djelatnosti u kojoj postoji obveza prijenosa porezne obveze na usluge graditeljske djelatnosti. Prijenos porezne obveze reguliran je člankom 75 Zakona te se odnosi na prijenos obveze poreza na dodanu vrijednost s izvršitelja tj. pružatelja usluge na naručitelja. Specifičnosti prijenosa porezne obveze u djelatnosti graditeljstva predmet su istraživanja ovog rada kojem je cilj ukazati na odlike istoga te utjecaj na djelovanje subjekata kod obračuna te izdavanja računa.

Ključne riječi: djelatnost graditeljstva, porez na dodanu vrijednost, prijenos porezne obveze

SUMMARY – Value added tax in construction industry

Taxes have a long history. One of the taxes of modern tax systems is the value added tax. Value-added tax contributes the most to the taxation system. It is a multipurpose tax that taxes the added value of each phase. This tax is governed by the Value Added Tax Act and the Ordinance, and since its introduction it has passed through a multiplication of rates and amendments to the Law. Value added tax is specific to certain activities such as construction activity in which there is a duty to transfer tax liability. Transfers of tax liabilities are governed by Article 75 of the Lwa and relate to the transfer of the value added tax liability from the provider, ie the service provider to the client. The specifics of the transfer of tax liabilities in the construction industry are the subject of researches of this paper which aim to point out the features of the same and influence the activities of the entities when it comes to the calculation and issuance of the invoice.

Key words: construction services industry, value added tax, tax liability transfer

LITERATURA

1. Amidžić Peročević, K., Barac, Z., Dojčić, I., Javor, Lj., Koprivčić, Z., Vranar, K., Porez na dodanu vrijednost, RRiF, Zagreb, 1996.
2. Barišić, A. F., Porez na dodanu vrijednost nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji
3. Braovac, I., Nedorečenost poreznih oslobođenja u sustavu poreza na promet nekretnina u Hrvatskoj, Braovac savjetništvo, Zagreb, 2014.
4. Jurković P. Javne financije, Masmedia, Zagreb Zagreb, 2002.
5. Jelčić i dr., Financijsko pravo i financijska znanost, Narodne novine, Zagreb, 2008.
6. Jelčić B. Javne financije RRiFplus, Zagreb, 2001.
7. Nikolić, N., Počela javnog financiranja, Split, 1999.
8. Spajić F. Porezni sustav u Hrvatskoj
9. Narodne Novine/Porez na dodanu vrijednost
10. Ott. K., Hrvatska porezna reforma u kontekstu svjetskih poreznih reformi
11. <http://www.poslovnplus.com./2012/01/26/hrvatska-europa-pdv/>, (20.3.2017)
12. Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN/ 73/2013., 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost>, [11.05.2019.]
13. <https://www.teb.hr/novosti/2018/koji-prihodi-ulaze-u-cenzus-za-ulazak-u-sustav-pdv-a/>, [29.05.2019.]
14. <http://www.ekonohr/naslovnica/obracun-pdv-a-na-usluge-gradenja-rekonstrukcija-i-odrzavanja/>, [20.06.2019.]
15. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2013_06_79_1633.html, [20.06.2019.]

Popis tablica

Tablica 1: Prijenos porezne obveze prema kategoriji i vrsti usluge.....	32
Slika 1: Knjiženje fakture koja se odnosi na usluge s prijenosom porezne obveze	37
Slika 2: PDV obrazac primatelja usluge s prijenosom PDV-a.....	38
Slika 3: Primjer izlaznog računa za usluge s prijenosom porezne obveze i knjiženje kod pružatelja usluge.....	39
Slika 4: PDV obrazac	40
Slika 5: PPO obrazac.....	41